

КУЛЬТУРА

штотыднёвая грамадска-палітычная газета

выдаецца з кастрычніка 1991 года

№ 28 (1675)

12 ліпеня 2024 г.

XXXIII Міжнародны фестываль мастацтваў "Славянскі базар у Віцебску" праходзіць з 9 па 15 ліпеня. Сёлета на маштабным форуме, які даўно стаў адным з самых яркіх брэндаў Беларусі, чакаюць удзельнікаў з 42 краін. Арганізатары падрыхтавалі вельмі насычаную праграму. Працяг тэмы на стар. 2—3, 8—9.
Фота Алега КЛІМОВІЧА

дзень увойдзе ў гісторыю Беларусі як дата далучэння нашай краіны да Шанхайскай арганізацыі супрацоўніцтва, — сказаў Аляксандр Лукашэнка. Ён назваў паказальным і сімвалічным яшчэ і той факт, што год прыняцця ў ШАС супаў з 80-годдзем вызвалення рэспублікі ад нямецка-фашысцкіх захопнікаў.

— Гэта пудоўны падарунак беларускаму народу, — заявіў Прэзідэнт і расказаў аб канкрэтных напрамках, якім наша краіна ў якасці ўдзельніцы Шанхайскай арганізацыі супрацоўніцтва плануе надаць павышаную ўвагу.

МІЖНАРОДНАЯ БЯСПЕКА

— Глыбока перакананы, што ў XXI стагоддзі неабходна выбудоўваць сапраўдную і непадзельную глабальную бяспеку. Пры гэтым ініцыятыўу павінны ўзяць на сябе краіны Глобальнай большасці, паколькі эгаістычны Запад на такое аказаўся не здольны, — заявіў Аляксандр Лукашэнка і запэўніў, што Беларусь пастараецца адпавядаць свае ініцыятыўе ў гэтай найбольш актуальнай сёння сферы.

ЭКАНОМІКА

Кіраўнік дзяржавы канстатаваў, што ўжо цяпер у партнёраў па ШАС ёсць узаемавыгадныя праекты ў энергетыцы, транспарце і лагістыцы, фінансах і прамысловай кааперацыі. “Калі мы выпрацаваем на нашай пляцоўцы дакладныя правілы, выйграюць усе, у тым ліку за межамі рэгіёна аднасіцы ШАС”, — упэўнены беларускі лідар.

ХАРЧОВАЯ БЯСПЕКА

Аляксандр Лукашэнка заўважыў, што выклікі ў гэтай галіне звязаны не толькі з традыцыйнымі фактарамі, такімі як змяненне клімату і прыродныя катаклізмы, але і са штучнымі бар’ерамі, у тым ліку з незаконнымі санкцыямі адносна

мінэральных угнаенняў, тэхнікі, сродкаў аховы раслін, маршрутаў паставак. Як вынік — жыхары найбяднейшых краін вымушаны галадаць.

— У нашых сілах разбурыць сцены аднапалярнага свету, накарміць людзей, устанавіць шмат супярэчнасцей і канфліктаў з-за сацыяльнай няроўнасці, дэфіцыту прадуктаў харчавання і рэсурсаў, — падкрэсліў Прэзідэнт.

ПАЗІЦЫЯНАВАННЕ

Кіраўнік дзяржавы запэўніў: “Мы пастараемся прыкласці ўсе намаганні, каб рос аўтарытэт нашай арганізацыі, пашыралася кола яе сяюзнікаў і прыхільнікаў”. Па словах Аляксандра Лукашэнка, многія беларускія ідэі, выказаныя раней, маюць міжнародную падтрымку. Гэта датычыцца трансферу тэхналогіяў, інфармацыйнай бяспекі, транспарту і лагістыкі, прамысловасці, гандлю і інвестыцый. “Цяпер ужо ў новай якасці мы будзем імкнуцца максімальна ўвязаць нашы прапановы з ініцыятыўамі нашай арганізацыі”, — заявіў Прэзідэнт.

УЗБАГАЧЭННЕ КУЛЬТУР

— Беларусь пачынае работу ў Шанхайскай арганізацыі супрацоўніцтва з разуменнем, што ШАС — гэта не толькі бяспека, эканоміка і гандаль. Гэта і ўзаемнае ўзбагачэнне культур, што прывядзе да абавязковага збліжэння нашых народаў, — адзначыў Кіраўнік беларускай дзяржавы.

Па выніках саміту лідары краін ШАС падпісалі Астанінскую дэкларацыю і яшчэ два дзіяскіх рэзольцыяў, якія датычацца ўзаемаздзялення ў розных сферах.

Падрабязней — на сайце president.gov.by

Узаемнае ўзбагачэнне

ШАС — не толькі бяспека, эканоміка і гандаль, але і ўзаемнае ўзбагачэнне культур. Аб гэтым Аляксандр Лукашэнка заявіў 4 ліпеня падчас пасяджэння Савета кіраўнікоў дзяржаў — членаў Шанхайскай арганізацыі супрацоўніцтва ў Астане.

На пачатку саміту лідары краін падпісалі дакументы аб завяршэнні працэдурны ўступлення Беларусі ў гэтую арганізацыю. Наша рэспубліка стала дзясятым паўнапраўным членам у “сямі ШАС”, у якую ўваходзяць Індыя, Іран, Казахстан, Кітай, Кыргызстан, Пакістан, Расія, Таджыкістан і Узбекістан.

З гэтай нагоды Аляксандр Лукашэнка павіншаваў Прэзідэнт

Казахстана Касым-Жамарт Такаеў. Ён выказаў упэўненасць, што Беларусь унесе значны ўклад ва ўмацаванне бяспекі на прастору ШАС. У адказ Кіраўнік нашай дзяржавы падзякаваў гаспадарам саміту — казахстанскаму боку — за выдатную арганізацыю сустрэчы і сардэчны прыём.

— Дзякуючы ў тым ліку і нашаму паспяхавому старшынству гэты

Будні і святы

Чарговая апаратная нарада міністра культуры Беларусі Анатолія Маркевіча з начальнікамі ўпраўленняў і аддзелаў міністэрства адбылася 9 ліпеня. Дзякуючы відэасувязі ў сходзе паўдзельнічалі таксама начальнікі ўпраўленняў культуры абласных выканаўчых камітэтаў.

На пасяджэнні разглядаліся гатуючыся да XXXIII Міжнароднага фестывалю мастацтваў “Славянскі базар у Віцебску”, арганізацыя і правядзенне творчай акцыі “Музычныя вечары на Савешкай” Брэскага кансэрватыва аркестра духовай і эстраднай музыкі. Акрамя таго, былі абмеркаваны важныя сацыяльна-эканамічныя развіцця сферы культуры за май 2024 года.

Новы культурны форум на “Славянцы”

Дзень нацыянальных культур краін — удзельніц ШАС упершыню праходзіць 12 ліпеня ў рамках XXXIII Міжнароднага фестывалю мастацтваў “Славянскі базар у Віцебску”.

За тыдзень да гэтага, падчас агляду гатуючыся да фестывалю ўсіх службаў, намеснік Прэм’ер-міністра Ігар Петрышэнка паведаміў журналістам, што 4 ліпеня было прынята рашэнне аб уключэнні нашай дзяржавы ў Шанхайскую арганізацыю супрацоўніцтва і што першае буйное мерапры-

ства, якое зладзіць па ініцыятыве Аляксандра Лукашэнка з гэтай нагодай, — сустрэча міністраў культуры краін ШАС у Віцебску. Аднавядзены фестывальны аспект — дэманстрацыя культур дзяржаў Шанхайскай арганізацыі супрацоўніцтва — у Віцебску ўвасабляецца ўпершыню.

Паводле інфармацыі прэс-службы Міністэрства культуры Беларусі, ношы 4 ліпеня было прынята рашэнне аб уключэнні нашай дзяржавы ў Шанхайскую арганізацыю супрацоўніцтва і што першае буйное мерапры-

Фестываль фестывалю пачаўся!

Учора, 11 ліпеня, увечары адбылося ўрачыстае адкрыццё XXXIII Міжнароднага фестывалю мастацтваў “Славянскі базар у Віцебску”.

Вікторыя АЛЕШКА, заслужаная артыстка Рэспублікі Беларусь:

Але свята стартвала яшчэ за два дні да таго: 9-га прайшоў шоу “Госці з будучыні”, якое стала першым у гэтым годзе канцэртам у Летнім амфітэатры. На імпрэзе прагучалі інтэрнэт-хіты, папулярныя ў дзяцей і моладзі, выступілі вяломыя салісты і калектывы, блогеры і тыхтокеры. Падчас мерапрыемства адбылося лёсаванне XXII Міжнароднага дзіцячага музычнага конкурсу “Віцебск”, а таксама ўзнагароднага танцавальнага праекта Dream Dance Fest.

“Славянскі базар” толькі пачынаецца — наперадзе безліч цікавага. Мы звернуліся да некаторых удзельнікаў творчага форуму, каб яны больш падрабязна распавялі пра свае фестывальныя праекты.

Працяг тэмы на стар. 8–9

нем чакаю запрашэння, атрымліваю яго і з заміраннем сэрца рыхтуюся да сустрэчы са сваімі слухачамі.

Сяцета на фестывалі ў мяне дзве важныя палеты: 10 ліпеня ў закрытым фармаце адбылося прэзентацыя новага альбома, а ў нядзелю 14-га пройдзе сольнік у канцэртнай зале “Віцебск”. Праграму “Сапраўднае золата” я паказвала год таму ў Мірскім замку, потым шмат гастрывала з ёй па краіне — усюды прымалі вельмі і вельмі добра. Мабыць, таму дзяржцыя “Славянскага базару” запрасіла мяне з гэтым канцэртам і на цяперашні фестываль. Выступленне будзе вельмі душэўным, у найлепшым сэнсе слова хатнім, бо гэта ж эстрадны шансон! Прастаўлю і прэм’еры — новыя песні на музыку Алегаша Шаўмарова і словы Ганны Сялюк. Пра што прэм’ерыныя кампазіцыі? Вядома, пра каханне! Пра любоў і каханне — усе мае песні: тэма прапаўдзе вечная, яна ніколі не састарэе. Прыходзьце паглядзець і паслухаць.

— “Славянскі базар у Віцебску” — вельмі значны для кожнага артыста фестываль. Тут можна паказаць новыя песні, сустрэцца з калегамі з розных краін, агуныцца ў асабліва незвычайную атмасферу свята, сяброўства, добразычлівасці. І, вядома, мастацтва! “Славянскі базар” збірае ўвесь спектр музычных жанраў, відэа мастацтва. Таму штогод я з хваляван-

“СЛАВЯНСКІ БАЗАР У ВІЦЕБСКУ”: ЛІЧБЫ

Па старонках календара

■ **12 ліпеня** з’явілася на свет Яўліта Юльянаўна Раманова (1920—2011) — арганізатар музейнай справы, заахавальніца літаратурнай і архіўнай спадчыны Янкі Купалы, п’ямнішца народнага паэта. 42 гады працавала ў музеі класіка (1960—2002), з якіх 26 — галоўным заахавальнікам фонду. Вяла агульны і паспяховы пошук, у тым ліку па-за межамі Беларусі, матэрыялаў і прадметаў, звязаных з Песняром (рукапісы, фотаздымкі, асабістыя рэчы, якія належалі Купалу, і іншае).

■ **13 ліпеня** 1951 года нарадзілася Вера Ільінічна Кавалерава — актрыса тэатра і кіно. Заслужаная артыстка Рэспублікі Беларусь, уладальніца медала Францыска Скарыны. Вядучы майстар сцэны працуе ў Беларускай дзяржаўным тэатры юнага глядача з 1985-га.

■ **13 ліпеня** з’явіўся на свет Юры Аляксандравіч Марухін (1938—2001) — кінарэжысёр, сцэнарыст, апэратар і кампазітар. Заслужаны дзеяч мастацтваў БССР. Пясуў стварыў і музыку да шматлікіх дакументальных фільмаў. На Мінскім міжнародным кінафестывалі “Лістапад” урачыста прызвіма Юрыя Марухіна за найлепшую апэратарскую работу.

■ **13 ліпеня** нарадзіўся Аляксандр Рыгоравіч Ціхановіч (1952—2017) — эстрадны спявак. Народны артыст Беларусі.

■ **15 ліпеня** з’явіўся на свет Пётр Аляксандравіч Навасад (1939—1994) — спявак (барытанальны тэнор). Заслужаны артыст БССР. З 1960 года працаваў у Дзяржаўным акадэмічным народным хоры Беларусі.

■ **17 ліпеня** нарадзіўся Сяргей Барысавіч Баткоўскі (1917—1995) — архітэктар. Заслужаны архітэктар БССР. Сярод яго работ помнік Я. Купалу пад Ньё-Бркам (культурытар А. Анікевіч), бюст Героя Савецкага Саюза лётчыка-касаманўта П. І. Кілімука ў Брэсце (культурытар І. Міско).

■ **18 ліпеня** з’явілася на свет Алена Паўлаўна Радылюка (1904—1971) — актрыса тэатра. Народная артыстка БССР. З 1926 года працавала ў Беларускай дзяржаўным тэатры ў Віцебску.

Падчас святочнага канцэрта

Купальскі вянок сяброўства

Фэстываль “Александрыя збірае сяброў” з маленькага ўтульнага свята ператварыўся ў падзею міжнароднага маштабу.

Пятнаццаты раз аграгарадок у Шклоўскім раёне стаў месцам прыцягнення творчых людзей, сапраўдных прыхільнікаў самабытнай славянскай культуры з усёй Беларусі, іншых краін, а таксама шматлікіх турыстаў: 6–7 ліпеня тут прайшоў юбілейнае рэспубліканскае свята “Купалле”. Фэстываль “Александрыя збірае сяброў” наведвалі больш за 96 тысяч чалавек; на святочных мерапрыемствах прысутнічалі кіраўнікі і прадстаўнікі дыпламатычных місій з 30 акрадытаваных у Беларусь замежных дзяржаў. Галоўным сімвалам свята стаў купальскі вянок, а асноўнымі тэмамі — Год якасці і 80-годдзе вызвалення Беларусі ад нямецка-фашысцкіх захопнікаў.

САПРАЎДНЫЯ КАШТООЎНАСЦІ

Добрай фестывальнай традыцыяй стала прывітаньне слова Прэзідэнта Беларусі Аляксандра Лукашэнкі.

— Мы калісьці даўно не планавалі такі размах. Але людзі самі пацягнуліся сюды. Гэта кліч душы. Гэта імкненне да сапраўдных каштоўнасцей, туды, дзе шчыра рады газям, дзе б’ешца пульс жыцця творчага жыцця, — у прывітанні сказаў беларускі лідар. Ён падкрэсліў:

— Галоўнае, што мы зрабілі, — адрознілі традыцыйныя сваё прадказ. Мы развіваем справядную нацыянальную культуру. Пагадзіцеся: мала ведаць і памятаць гэтыя традыцыі, яны павінны стаць часткай сучаснай гісторыі.

Кіраўнік дзяржавы звярнуў увагу на тое, што нашы лідэры павінны бачыць, як мы самі беражым сваё свята, што стваралася стагоддзямі.

Дзякуючы ініцыятыве Прэзідэнта фестываль з году ў год прырастае новымі ідэямі, актыўнасцямі, лакальнымі, але самае галоўнае — новымі сяб-

рамі. Аб гэтым гаварыў на ўрачыстым цырымоніі адкрыцця намеснік Прэм’ер-міністра Рэспублікі Беларусь Ігар Петрышчына.

Скрэрай беларуска-расійскіх адносін назваў фестываль дзяржаўна-сакратар Саюзнай дзяржавы Дзмітрый Мезенцаў. Ён перакананы, што ўсе, хто прыехаў у Александрыю, аб’ядналі адной эмоцыяй: адзіным адзінай сям’яй, шпіля і сэрцамі.

Міністр культуры Беларусі Анатолій Маркевіч адзначыў, што свята ў Александрыі — добрая падзея, якая радуе вельмі многіх людзей. Значыць, мы адзіныя, дружныя, ведаем сваю гісторыю і традыцыі і ўпоўнена ідзем наперад.

— Мы бачым, наколькі мы багатыя, і даражым гэтым. Таму што любая нацыя, любы народ стаць трывала на сваёй аснове. А ў нас аснова вельмі трывала — дзякуючы тым людзям, хто быў і працаваў на нас, ствараў нашыя карані, — сказаў Анатолій Маркевіч.

ВЫСТАВЫ, ГУЛЬНІ, ЗОРКІ І КІНО

Праграма юбілейнага фестывалю ўражала колькасцю і разнастайнасцю мерапрыемстваў і лакаў. Вліяўно цікавае выклікаў спецыяльны выставачны праект, прысвечаны 30-годдзю інстытута прэзідэнцтва. Прайшла выстава праектаў арганізацый культуры, рэалізаваных за кошт грантаў Прэзідэнта Рэспублікі Беларусь. Да 15-годдзя свята ў музеі Александрыйскай школы адкрылася новая экспазіцыя. Прайшла дыялогавая пляцоўка, прысвечаная развіццю інстытута сям’і, і былі падзелены вынікі рэспубліканскага маладзёжнага сельскагаспадарчага праекта “Уладар вёскі”.

Адным з ключавых свята марапрыемства “Саюзная дзяржава на Купалле” з кангрэсам “Саюзныя зоркі ў газях у Александрыі” ў ўдзелем беларускіх і расійскіх зорак эстрады. У гэтым жа годзе ў Александрыі ў адзін час адбыліся і расійскія зорак эстрады. У гэтым жа годзе ў Александрыі ў адзін час адбыліся і расійскія зорак эстрады. У гэтым жа годзе ў Александрыі ў адзін час адбыліся і расійскія зорак эстрады.

Упершыню ў гісторыі свята Нацыянальная кінастудыя “Беларусь-фільм” разам з Магілёўскім абласным кінапракатам разгарнулі кінаканцэрты ў залу на 40 месцаў і выставачны павільён. Агульная плошча лакаў складала 300 кв. м.

— Мы прывезлі браніак, “паўтараток”, прадставілі экзатычныя гістарычнага і сельскага рэжысу, зброю, касцюмаў, арганізавалі дзіцячы зо-ну, — распавёў начальнік аддзела маркетынгу кінастудыі “Беларусь-фільм” Ігар Кузнішоў. — Гледачы змаглі ўбачыць стужку “Час вярнуцца”, шэраг іншых нашых праектаў, а таксама нагуляць са здымачнымі групамі. Шмат станоўчых эмоцый выклікаў канцэрт Газэра-студыі кінакамп’ютэра.

А колькі было народных песень, колькі купальскіх забаў! Публіка з задавальненнем удзельнічала ў флэш-мобе “Нахай дружбы карагод вянок закружым”, шматлікіх майстар-класах, конкурсах і інтэрактыўных шоу-праграмах, сачыла за спартыўнымі і цыркавымі выступленнямі, дэманстрацыйнымі палятамі групы самалятаў з высалкай парашутыстаў. Не абышлася без святочнага феерверку і купальскага вогнішча.

МІСІЯ, ЯКУМУ ВЫКАНАЛІ

Больш за 200 беларускіх майстроў і 100 рамеснікаў з Расіі, Азербайджана і Узбекістана прапанавалі самабытную народную культуру, промыслы, традыцыі і дасягненні на выставачна-адроджанае рамяство — выпечка бездражджавога хлеба на старадаўнім рэцэпце. Госці Александрый змаглі шмат чаго пачуць і ў нашых умовах на майстар-класах: напрыклад, культурную спалучэнне. Майстар-класы на пляніцы купальскага вянка правялі прадстаўнікі ўсіх раёнаў Магілёўшчыны. Сярод іх — Круглянскі раённы Дом рамястваў.

— Мы плялі традыцыйныя купальскія вянкы. Выкарыстоўвалі лісце папараці, васількі, рамонкі, каласкі збожжавых культур. Лічшыца: чым больш траў і кветак возьмеш, тым бо-

льшай гаючай сілай будзе валодаць вянок! Бо гэта не проста прыгожы галяўны ўбор, але і рытуальны прамлет, надзелены ўласцівымі аб’явамі, — распавяла загадчык РДР Сняжана Гарбачова.

Тэма купальскага вянка на фестывалі гучала паўсюдна. Яму прысвечалі і абласны конкурс майстроў дэкаратыўна-прыкладнога мастацтва. Фантэзі тут не было мяжы! Рабіны вінікі ну, — распавёў начальнік аддзела маркетынгу кінастудыі “Беларусь-фільм” Ігар Кузнішоў. — Гледачы змаглі ўбачыць стужку “Час вярнуцца”, шэраг іншых нашых праектаў, а таксама нагуляць са здымачнымі групамі. Шмат станоўчых эмоцый выклікаў канцэрт Газэра-студыі кінакамп’ютэра.

— Наш каваль не ўжывае сучаснае абсталяванне, якое значна спрашчае працэс стварэння мастацкіх каваных вырабаў, а выкарыстоўвае выключна традыцыйны спосаб і інструменты, — падкрэслівае загадчык Домам рамястваў Арцём Сяргеў.

Ташына Сіроціна, загадчык Домам рамястваў вёскі Кароўчына Дрыбінскага раёна, лічыць свята ў Александрыі адным з найважнейшых мерапрыемстваў для майстроў народнай творчасці. Распавядае:

— Мы асвоілі 10 старадаўніх рамястваў; сярод іх ёсць асаблівае — шапавальства і пляценне лапцёў з лыжы. Сёння дрыбінскія валенкі і лапці — у спісе нематэрыяльных гісторыка-культурных каштоўнасцей Рэспублікі Беларусь. Апошніяе адроджанае рамяство — выпечка бездражджавога хлеба на старадаўнім рэцэпце. Госці Александрый змаглі шмат чаго пачуць і ў нашых умовах на майстар-класах: напрыклад, культурную спалучэнне. Майстар-класы на пляніцы купальскага вянка правялі прадстаўнікі ўсіх раёнаў Магілёўшчыны. Сярод іх — Круглянскі раённы Дом рамястваў.

Святлана ЧЭКАЛОВА
Фота з сайта president.gov.by

“Пятрова ночка маленька...”

У Міністэрстве культуры 4 ліпеня прайшоў пасяджэнне Беларускай рэспубліканскай навукова-метадычнай рады па пытаннях гісторыка-культурнай спадчыны, на якім было ўхвалена ўключэнне абрадаў і звычайна свята Пятрок у вёсцы Шыпілавічы

У АГУЛНЫЯ КАЦЁЛ

На пасяджэнні рады загадчык аддзела арганізацыйна-метадычнай работы Любанскага раёнага цэнтра культуры і кіраўнік узорнага фальклорнага ансамбля “Верабейкі” **Сяргей Выскарав** падкрэсліў, што абрад “Пятрок” — рэдкае з’ява ў нематэрыяльнай культуры Беларусі. Аб звычай, на жаль, захавалася небагата звестак. Пятроўскія абрады, пашыраныя ў нашай краіне, так цесна сплучыліся з блізкамі да іх па календары купальскімі, што выдзелілі іх як асобны бывае дастаткова цяжка. Але менавіта для Любаншчыны не характэрнае якая свята свята Купалля. Тут зафіксавана толькі некалькі купальскіх песень, затое шырока спраўляюцца Тройна і Русальны тыдзень.

У 1985-м даследчыца фальклору Галіна Барташэвіч, якая налета стала лаўратарам Дзяржаўнай прэміі БССР, запісала на Любаншчыне некалькі фрагментаў пятроўскіх песень ад жанчыны 1896 года нараджэння. У выніку далейшага збору звестак высветлілася,

Падчас шэсця па вёсцы, 2021

Падчас шэсця па вёсцы, 2021

што цэнтрам пятроўскіх абрадаў у гэтых мясцінах была вёска Шыпілавічы, дзе знаходзілася царква, разбураная ў міжваенны час. Важным элементам святавання лічылася прыгатаванне і супольнае спажыванне рыбнай полудні, што, магчыма, тлумачыцца родам заняткаў Святога Пятра: да таго ж, называе Пятра першым Папам Рымскім. Святыя былі закатаваны за прапаведзь веры і заўсёды вельмі шанаваліся прадстаўнікамі абедзвюх канфесій.

АДРАДЖЭННЕ ТРАДЫЦЫЙ

Пятроўскія абрады на Любаншчыне, што лічыліся странымі, былі на фразментах адноўлены. Даследчыкі і энтузіясты ў працэсе рэканструкцыі консультаваліся з мясцовымі носьбітамі. Адроджанае свята ўпершыню адзначылі ў 2007-м, і з таго часу ў ім удзельнічаюць некалькі фальклорных гуртоў з Любані і наваколных вёсак. Амаль штогод каля дзвюх соцен чалавек далучаюцца да пятроўскіх абрадаў у Шыпілавічах. У самім час паселішчы сёння жыве каля 300 чалавек.

Зранку дзятучы збіраюцца на месцы, дзе калісьці стала царква, і плятуць вянк з кветак, якія растуць там на пагорку. У Шыпілавічах ёсць некалькі дубоў — ля аднаго з іх удзельнічы святкавання воздзяць карагод. Пасля гэтага ладзіцца малебен ля прыдарожнага крыжа, арганізуюцца кірмаш з канцэртамі. Пазней дзятучы ў народных строях разбярэдаюцца па вёсцы з пятроўскімі песнямі, каб запрасіць на гуляніне людзей, якія яшчэ дома.

ЗАМОВЫ І ЗАБАВЫ

Увечары карагоды, дзвючы і жаночыя, ідуць рознымі вуліцамі і сустракаюцца на скражынах, дзе адбываецца імправізаванае віванне. На лудзе расплываюць два вогнішчы: на адным варыць юшку, а другое — абрадавае, і змову на добры ўрадкі — яе агучваюць 12 жанчын, якія, стаячы кругом вогнішча, сціплюць у яго на жмень солі. Пасля гэтага кабаты прымаюць у свой гурт дзятучы, якія сёлета выйдзюць замуж ці ўжо могуць быць сасватаны.

Удзельнікі “Пятровіцы”, 2022

Яны становіцца адна за адна, а жанчыны абхоўваюць іх “змейкай” з пятроўскай песняй, уздымаюцца за рукі, і застаюцца ля вогнішча. Дзятучы ж у сваю чаргу воздзяць вавол старэйшых карагод.

Яшчэ адна цікавая з’ява — знішчэнне шпак. У гэты дзень мужчыны папросту не насілі галяўны ўбору, бо дзятучы маглі напасці і спаліць альбо ўтапіць адарваную шапку. Шпак традыцыя, вядома, трансфармавалася ў забаву для моладзі, каб ніхто не крыўдаваў: хлопцы самі зноў робяць з газет па некалькі ўбору, якія дзятучы з задавальненнем зрываюць і кідаюць у вогнішча. Святкаванне завяршаецца позна ўночы танцамі.

Абрады і звычай свята Пятрок у Шыпілавічах сёння захоўваюцца дзякуючы штогадоваму фэсту “Пятровіца”, які ладзіцца агульным намаганямі Студэнцкага этнаграфічнага таварыства і раёнага аддзела культуры дзе збірае газет з усёй Беларусі. У межах імпрывізацыі танцавальнага школа, праходзяць майстар-класы па народных спевах, вырабе любанскіх пясюў і вышываных ручнікоў, вышыванні хлеба, жывіцкіх практыках, зборы саломкі для стварэння калідных падушч, выкарыстанні і доглядзе кос, нашай традыцыйнай строў, у тым ліку намітак варыць юшку, а другое — абрадавае, і змову на добры ўрадкі — яе агучваюць 12 жанчын, якія, стаячы кругом вогнішча, сціплюць у яго на жмень солі. Пасля гэтага кабаты прымаюць у свой гурт дзятучы, якія сёлета выйдзюць замуж ці ўжо могуць быць сасватаны.

Антон РУДАК
Фота з сайта “Пятровіцы”

Дзяцінства, апаленае вайной

Да дзюх змянальных дат – 100-годдзя беларускага кіно і 80-годдзя вызвалення Беларусі ад нямецка-фашысцкіх захопнікаў – у студзені мы далі старт праекту “Векапомнае праз кінакадр”. Падрываваны сумесна з Музеем гісторыі беларускага кіно – філіялам Нацыянальнага гістарычнага музея Рэспублікі Беларусь і аічнымі кіназнаўцамі, ён расказвае аб знакавых ваенных стужках “Беларусьфільма”.

Унутры настрой ваенных карцін 1960-х вынікае з асабістых перажыванняў рэжысёраў і сцэнарыстаў, чыё дзяцінства прыпала на страшныя гады ліхалецця. Вяршыняй беларускага кінематографа, што надзвычай дакладна апісвае жыццё хлопчыкаў і дзяўчынак, якім давялося рана пастанься, прызнаны фільм-аповесць “Я родам з дзяцінства” таленавітага дуэта – рэжысёра Віктара Турава і сцэнарыста Генадзя Шпалікава. Карціна чымсьці падобная на асабісты дзёнік, дзе аўтары папарабзна адлюстравалі тое, з чым сутыкнуліся самі.

ГІСТОРЫЯ СТВАРЭННЯ

Фільм пра ваеннае дзяцінства Віктар Тураў і Генадзь Шпалікаў задумалі зьяніць яшчэ падчас вучобы ў ВПКУ. Прыступіць удалося толькі праз восем гадоў, але нават такі працяглы час не загасіў занатавання ў сцэнарыі ўспаміны рэжысёра і яго равеннікаў, калег. Занатаў глыбокімі былі раны, каб упарадкаваць хаос эмоцый, што жыў у душах.

Асноўная частка здымак праходзіла ў Гродне. У інтэр’ю, якое Віктар Тураў даў газеце “Гродзенская праўда” падчас працы, рэжысёр тлумачыў выбар месца так: “Ваш горад па характары вельмі пасуе таму, што апісваецца ў сцэнарыі. Мы звязваем з чыгуначкай. Гэта вяртанне са вецкіх людзей, сгананых гітлераўцамі ў Германію. Сярод іх сёстры аднаго з герояў фільма. Нарэшце, цяжка, але цікавая сізна дзівячага выпрабавання стойкасці, капі адзін з хлопчыкаў

павінен ляжаць пад цяжкім. Убачыць гродзенцы на экране знаёмых вуліц, двары, а ў адным з эпізодаў фільма – вельміч Нёман і планёр, які ляціць над ім”.

Вообраз танкіста Валодзі ў фільме ўвасобіў Уладзімір Высоцкі. Для вядомага барда гэтая роля стала пропускам у вялікі кінематограф. Па адной з версій, першапачаткова Тураў хацеў запрасіць Мікалая Губенку, але акцёр быў заняты і парэкамендаваў для здымак свайго сябра з тэатра на Таганцы. Высоцкі прыехаў у Мінск на пробы, дзе знаёміўся з рэжысёрам. Яны прагаварылі ўсю ноч, артыст выканаў пад гітару некалькі ўласных песень, а назаўтра... здаў хвітку на цяжкі і застаўся ў Беларусі.

Сіброўства з Туравым не толькі адкрыла Высоцкаму шлях у кіно, але і дазволіла ўпершыню запісаць будучыя хіты ў прафесійнай гукавой студыі на “Беларусьфільме”. З ініцыятывы рэжысёра для стужкі “Я родам з дзяцінства” бард стварыў песні “Зоркі”, “Вышыня”, а таксама “На брацкіх магілах” і “У халалы, у халалы...”. У карціне яны гучаць у выкананні Марка Бернеса і Аляксея Мажукова. Кампазіцыі не проста дапаўняюць гісторыю, а ў нейкай ступені нават будуюць сюжэт, выяўляюць тыя словы, што цяжка вымавіць.

ГАЛОЎНЫ ГЕРОЙ – ДЗЯЦІНСТВА

Дзеянне фільма разгортваецца ў кракавіцу 1945-га. Беларусь адбудоваец паля страшных ваенных разбурэнняў, вось-вось скончыцца вайна. Галоўныя героі – падлеткі Ігар і

Афіша фільма, 1966

Жэнька, хлопчыкі з прыфрантавога горада. Яны кахаюць сваіх блізкіх, якія змагаюцца за вызваленне Радзімы. Аднак паўразбураны горад у кадры хутэй не ўмовы жыцця, апалены агнём ліхалецця дзверы і даць усеіх навывязанакам, нявыплаканаму вызіці вонкі аўтарам не удалося. А можа, яны хацелі не выварочваць душу для будучых пакаленняў, а пакінуць усё ў ціхіх размовах паміж сабой.

— У кожным сваім фільме мне шмат што потым хацелася б зрабіць інакш, але “Я родам з дзяцінства” – адлюстраванне такога дзіўнага стану, якое бывае толькі ў пэўную эпоху творчасці. Вялікі прафесійны вопыт наўрад ці дапамог бы выказаць тое, што мы са Шпалікавым адчувалі тады. Ургант і Высоцкі – таксама, – кажа Віктар Тураў.

Стрэмляныя і сур’ёзныя героі-назіральнікі – дзеці, якія заспелі вайну і адчуваюць асаблівае алканасць перад загінутымі роднымі. “Я родам з дзяцінства” – сур’ёзны псекалагічны нарыс. Маленства і юнацтва сыходзяць, а дзіцём ты так і не пабываў. Мірнае жыццё палюха невясомасцю больш, чым вайна. Гэта не фільм-плакат пра новае жыццё пасля Вялікай Перамогі, а вартвы паміш ўсіх, чыё дзяцінства забрала вайна.

Яўгенія ГАБЕЦ

Траілер фільма “Я родам з дзяцінства” глядзіце на нашым YouTube-канале

Кадры са стужкі

Фільм пра герб, гімн і сцяг будзе нацэлены на маладую аўдыторыю – школьнікаў і студэнтаў. Таму і герояў выбіраў блізкіх глядачу. Дзейнымі асобамі стануць студэнты Беларускай дзяржаўнай акадэміі мастацтваў Ваня і Ліза, якія атрымліваюць няпростае заданне: зьяніць дыпломную кінакарціну аб сімвалах Сінявокай. Дзеянне будучым выпускнікам даведзлася правесці сацыяльнае апытанне, пабываць у Музеі сучаснай беларускай дзяржаўнасці, паўдзельнічаць у аўтарскім і акцёрскім “Спяваем гімн разам!”.

Перада мною як перад творцам стала задача зрабіць нешта моладзевое, цікавае і эксперыментальнае, – распавядае рэжысёр-пастаноўчыч Кірыл Халецкі. – Фільм расказвае пра значэнне дзяржаўных сімвалаў і паралельна раскрывае ўзаемаадносіны маладых людзей, якія спрабуюць спазнаць сябе і знайсці ўласны жыццёвы шлях. Для мяне было важна не сысці ў сухое апавяданне, таму мы ўвёл ігравы сюжэт з захапляльнымі сцэнамі, што ў той жа час нясуць важны патрыятычны пасыл. Карціна, думаю, прыцягне увагу мэтавай аўдыторыі за кошт сваёй ірацыі, дынамічнасці. Такога эфекту дасягнем у тым ліку дзякуючы музыцы і мантажам.

РАССТАВІЦЬ КРОПКІ НАД “І”

“Культурны код” асвятляе сур’ёзную тэму. Разумець значэнне дзяржаўнай сімволікі надзвычай важна чалавеку для фарміравання трывалай грамадзянскай самасвядомасці. На словах творцы, неабходна размаўляць пра гэта з маладым пакаленнем шчыра, грунтоўнася на асабістым вопыце.

— Рэжысёр заўсёды здымае пра тое, што хвалюе мяне самога. Таму Ваня і Ліза прадстаўлены ў вобразе студэнтаў, якія стаяць на парозе вялікага жыцця. Яны яшчэ не да канца ўсведамляюць, кім хочучь стаць і якім чынам ім самарэалізавацца. У канцы яны знаходзяць адказы на гэтыя пытанні і прыходзяць да разумення, чым могуць быць карысныя Беларусі. У стужцы таксама будучь развагі і на іншыя тэмы, актуальныя для маладых людзей, – кажа Кірыл Халецкі.

Кірыл Халецкі, рэжысёр

Злева направа: Уладзіслаў Саладаў, Дар’я Лазарчык, Юрыі Аляксей

Патрыятычны блокбастар

Нацыянальная кінастудыя “Беларусьфільм” пачала здымкі карціны “Культурны код”. Стужка прысвечана дзяржаўным сімвалам нашай краіны.

Старт здымак фільма, фота з Telegram-канала Міністэрства культуры

Кадры з фільма

Фільм расказвае пра значэнне дзяржаўных сімвалаў і паралельна раскрывае ўзаемаадносіны маладых людзей, якія спрабуюць спазнаць сябе і знайсці ўласны жыццёвы шлях. Для мяне было важна не сысці ў сухое апавяданне, таму мы ўвёл ігравы сюжэт з захапляльнымі сцэнамі, што ў той жа час нясуць важны патрыятычны пасыл.

Кадры з фільма

У дакументальных устаўках выкарыстаны не толькі інтэр’ю экспертаў. У кадры з’явіцца звычайныя беларусы. Элемент сацыяльнага апытання ўведзены нездарма: рэжысёру было важна ведаць шчырае меркаванне суайчыннікаў.

— Цікава пачуць развагі мінакоў на вуліцы. Часам іх выказванні здзіўлялі, часам – веселілі. Не кожны можа алразу даць вызрыні адказ на пытанне “Для чаго патрэбны краіне герб?”, пачынаея задумвацца, – дадае рэжысёр.

ЗОРКІ УЗЬХОДзяць

Сцэнарыі праекта перажыў некалькі перапаровак. Менавіта ў канчатковым варыянце аўтар патлюбіў сюжэтную лінію і наскінуў яе актуальным тэмам. Так месца ў кадры атрымала галоўная гераіня.

Вообраз Лізы ўвасобіў выпускніца Беларускай дзяржаўнай акадэміі мастацтваў Дар’я Лазарчык. Для дзяўчыны гэта першая галоўная роля і першае супрацоўніцтва з Кірылам Халецкім. Чаго не скажа пра Уладзіслава Саладава, які ўжо паспёў паспрабаваць з рэжысёрам падчас здымак карціны “Кіношнікі”.

— Я з радасцю прыняў прапанову. Мне іпаануе атмасфера на пляцоўцы, падыход рэжысёра, яго адказнасць. Ужо падчас здымак зразумеў, якім будзе вынік. Гэта выклікае давер. Я акцёру мне крыху складала працаваць у гэтым праекце, таму што за 26 хвілін раскрыць характар персанажа няпроста. Але дзякуючы якасному сцэнарыю і ўстаноўкам рэжысёра цікавае перамагзе, – кажа артыст Уладзіслаў Саладаў.

— Вельмі рады, што “Беларусьфільм” уносіць сваю лепту ў ідэалагічнае выхаванне папрастаючага пакалення, і ганаруся, што гэта робіць маладая каманда. Даўно вядомы прыніцы “роўны навучае роўнага”. Вось і тут рэжысёр і акцёры ў вразумелай форме данясуць равенствам важную інфармацыю. Ліну, што фільм варты выкарыстоўваць на класных гадзінах па ўсіх навучальных устаавах, – мірсьце генеральным дырэктар Нацыянальнай кінастудыі “Беларусьфільм” Юрыі Аляксей.

Прэм’ера карціны “Культурны код” заплаанавана на Дня народнага адзінства – 17 верасня. Стужка таксама прадамманструеця па ўстаавах сярэдняй і вышэйшай адукацыі.

Яўгенія ГАБЕЦ
Фота Уладзімера ШПАЛІКА

А ў Афрыцы спевакі...

Віталь КУЛЬБАКОЎ, галоўны дырыжор Прэзідэнцкага аркестра Беларусі, член журы XXXIII Міжнароднага конкурсу выканаўцаў эстраднай песні "Віцебск":

— Прэзідэнцкі аркестр штогод акампаніруе ўдзельнікаў дорослага конкурсу, калі зьяя выканаўцаў славянскіх хіт. Так будзе і зараз. Акрамя новых імянаў маляваў выканаўцаў, адно з сёлетніх адроненняў у тым, што я яшчэ і член журы. У першы конкурсны дзень, калі артысты будучы спяваць з аркестрам, мне давадзецца прысуджаць балы, не адыходзячы ад дырыжорскага пульта. А ўжо на другі дзень, калі канкурсанты стануць выконваць сусветны хіт пад фонаграму-мінусоўку, я займу месца ў лагера разам з усім складам журы.

Конкурс абяцае быць даволі прадстаўнічым. Сярод краін, што даслалі ўдзельнікаў, — Балгарыя, Венесуэла, Іспанія, Італія (спевакі з гэтай дзяржавы тры гады запар паказваюць высокія вынікі), Казахстан, Латвія, Малдова, Расія, Славенія, Турцыя, Узбекістан, Харватыя, Чэхія і ЮАР. Так, сёлета да фестывалю ўпершыню далучыцца выканаўца з Афрыканскага кантынента. АртYST абраў песню "Конь" ("Выйду на ночью в поле с конём...") Ігара Мацвеевіча на словы Аляксандра Шаганова. Твор настолькі папулярны, што многія лічыць яго народным. Упэўнены, разам з замежным гоцем кампазіцыю будзе спяваць уся зала.

Яшчэ адна навінка ў тым, што аркестр у час конкурсу выканае дзятковныя нумары. Сёлета працягчына ўсе ўдзельнікі абралі павольныя славянскія хіты. А ў канцэрце ж павінны быць кантрасты. Таму пасля кожнага выступлення мы сыграем фрагмент нейкай хуткай вядомай кампазіцыі, так шчына звязанай з краінай спевака. Там самым мы падтрымаем прызнаныя настрой і малых канкурсантаў, і публікі, і нават членаў журы, якія будучы думаць над баламі.

Другой жа часткай гэтай вечарыны ў амфітэатры стане сольнік хору Турэікага — зноў-такі пад акампанемент нашага калектыву. Усе аркестроўкі, як і ў канкурсантаў, робяць нашы музыканты. Але калі з моладдзю, што саборнічае, мы праводзім тры рэпетыцыі ў Мінску і адну ў Віцебску, дык з хорам Турэікага сустракаемся толькі непасрэдна на фестывалі. Для прафесіяналаў гэта звыклі фармат, калі ўсе робіцца з аднаго прагону. Тым больш і рэпертуар у гэтай добра вядомай: папулярныя арый, беларускія творы, песні ваеннай тэматыкі — усю 19 нумароў.

Ну а канкурсантам зычу, каб яны ўсе свае здольнасці, што развівалі і ўласкавалі гадамі, змаглі праявіць найлепшым чынам. Няхай перамога наймаінейш!

Віталь Кульбакоў

Цікавага — безліч

Славянскі Базар у Віцебску 2024

Сцэна са спектакля "Дзюймавачка"

Міхась КЛІМЧУК, выканаючы абавязкі мастацкага кіраўніка Беларускага тэатра "Лялька":

— Сёлетні "Лялечны квартал", які і ўсе ранейшыя 10 такіх праектаў на "Славянскім базары ў Віцебску", планавалі арганізоўваць рыхтаваў будучы мастацкі кіраўніком тэатра, мой баяцька Віктар Клімчук. Увесну ён пайшоў на заслужаны апыччак, але не кінуў праект, бо тое, можна сказаць, яшчэ адно творчае дзіця рэжысёра. І ўвесь наш тэатр вельмі ўдзячны за гэта. У мастацкім асяродку шмат чаго залежыць ад трывалых кантактаў, праз якія вырашаюцца многія пытанні. У сёлетняй праграме ёсць калектывы, што ўжо неаднойчы прыязджалі з новымі спевакамі і сталі нашымі добрымі сябрамі. Так, тэатр "Бадзжны сабакча" з Санкт-Пецярбурга гэтым разам паказаў "Сіняя сабакча".

Ну а наш тэатр падрыхтаваў два спектаклі, што надаюць праекту спевакаблівую беларускую акантаўку. Першым была "Чарамара", адзначаная ў 2023-м Нацыянальнай тэатральнай прэміяй за найлепшую працу мастака. Гэта наш Дзмітрый Гаралевіч, які штогод робіць усім удзельнікам "Лялечнага квартала" адметныя сучасныя творы. А ў фінале сёлетняга праекта стане мая яндаўня прэм'ера — "Дзюймавачка". Спектакль выканаецца інакш за звычайна, таму будзе зразумелы гэтым з любой краіны.

Квартал лялек

лектыву — "Вельмі маленькі тэатр". Ён пакажа 10-хвілінны спектакль "Пра дождж". Пастаноўкі няма ў афішах, бо яна пройдзе ў фазе шчына, на вуліцы, у Цэнтры дзяткі моладзі.

Са сваёй "Дружнай кампаніяй" ўпершыню далучыцца да "Лялечнага квартала" і Славянскі тэатр лялек імя Дзмітрыя Святліцкава — рэжысёра, які і заснаваў гэтую трупі ў 1937-м. Таксама ўпершыню можна паглядзець Санкт-Пецярбургскі тэатр "Тры Чатыры", з якім я знаёміўся летась у Мурманску на I Міжнародным фестывалі тэатраў лялек "Палярная сава". Мы вызілі туды мае "Казкі пра казку", а Пецярбургцы — "Горад дзяткіства". Спектакль не зусім звычайны, бо праз сацыяльныя сеткі расійскія калектывы звярнулі да гледачоў з просьбай даслаць іхавыя гісторыі свайго малства. Потым з іх абралі найлепшыя і ўсмісцілі ў завершанай пастаноўцы.

Ну а наш тэатр падрыхтаваў два спектаклі, што надаюць праекту спевакаблівую беларускую акантаўку. Першым была "Чарамара", адзначаная ў 2023-м Нацыянальнай тэатральнай прэміяй за найлепшую працу мастака. Гэта наш Дзмітрый Гаралевіч, які штогод робіць усім удзельнікам "Лялечнага квартала" адметныя сучасныя творы. А ў фінале сёлетняга праекта стане мая яндаўня прэм'ера — "Дзюймавачка". Спектакль выканаецца інакш за звычайна, таму будзе зразумелы гэтым з любой краіны.

Захаваць дзяткіства ў сэрцы

Максім РАСОХА, мастацкі кіраўнік і галоўны дырыжор Нацыянальнага акадэмічнага канцэртнага аркестра Беларусі імя Міхаіла Фінберг:

— Ужо другі год запар юныя канкурсанты на "Славянскім базары ў Віцебску" так жа, як і ўдзельнікі дорослага саборнічтва, у першы дзень спяваюць з аркестрам. Сімвалічна, што для гэтага абраны менавіта наш калектыв. Міхаіл Якаўлевіч Фінберг, які стаў для вытокаў аркестра і доўгія гады кіраваў ім, заўжды клапаціўся пра выхаванне творчай моладзі.

У панядзелак у Мінску мы правялі з канкурсантамі першую рэпетыцыю — і вельмі плённую. Другая праходзіла ўжо ў канцэртнай зале "Віцебск",

дзе звычайна і албываецца музычнае саборнічтва. Трэцяя наша сустрэча — уладна выступленне. Складана? Вядома. Але конкурс з кожным годам стае на ўмовах і ўзроўні выканаўцаў. Сусветны хіт дзяткі спявалі з аркестрам сапраўды па-даросламу, а часам і лепш за старэйшых. Усе юныя артысты добра падрыхтаваны, кожны — у сваім кірунку. Але заўжды важныя харызма, унутраная энергетыка і, безумоўна, яркасьць кампазіцыі. Таму хочацца пажадаць усім даўжэй заставацца дзяткамі. Не ў сэнсе пазбягання адказнасці за чыныкі і лёс, а ў сэнсе непасрэднасці, адкрытасці, зацікаўленасці. Не страчваць індывідуальнасці, не імкнуцца быць як усе, а шукаць свой рэпертуар, што паказвае найлепшыя якасці. Не наперадзе самае складанае — дарослае жыццё.

А пасля "Славянскага базару ў Віцебску" наш аркестр працягне канцэртны сезон. Ліпень атрымаецца папраўдзі спякотным: 1-га — выступленне ў Мінску, 2-га — сольнік у Наваполацку, 3-га — у Іванаве на Брэстчыне, у мінулыя выхадныя — двухдзёны фестываль "Джаз у горадзе Н." у Нясвіжы. Гэта будзе ўжо другі такі фест, што мы ладзім "у Радзівілаў".

Публіка настолькі добра прымае аркестр, што і на наступны год адзін з канцэртаў ужо заплаціма. У гэтым жа выніку сыграем рок-музыку. Фестываль мастацтваў імя народнага артыста Беларусі Міхаіла Чуркіна "Месцілаў-2024" ладзім

19 ліпеня. Адрозна пасля албываецца выступілі на ратушы ў Мінску — 24 жніўня выканаем два фартыянныя канцэрты Шаганова. Саліраваць будзе сусветна вядомы Цімур Сергеевіч. А 7 верасня там жа мы прадставім творы Баха і прысвечаныя яму працы іншых кампазітараў.

Максім Расоха

Падчас фесту ў Віцебску

Усе вятры — спадарожныя!

Улада ЦВІКІ, кіраўнік народнага маладзёжнага тэатра "Кола", кіраўнік фесту вясільнага мастацтва "На сямі вятрах" у рамках "Славянскага базару ў Віцебску":

— Сёлетні фест "На сямі вятрах" — 10-ы, юбілейны. Гэта наклала дадатковы адказнасць, але мы пастараліся сабраць усе самае выбітнае. На Пушкінскім мосце можна убачыць найлепшыя перформансы мінулых гадоў: "Дождж па раскладзе", "Тысяча вершав пра Віцебск" (прысвечаны Давіду Сімановічу), "Барабум" і "Тысяча пацалунаў на мосце". Галоўным сюрпрызам стане фестываль

у фестывалі — Vitebsk Samba Festival, які збірае больш за 200 удзельнікаў. Музыканты і таншоры прыйдуць парадом на цэнтры горада 13 ліпеня і выступляць на Пушкінскай плошчы.

Хача фест сёлета ладзіцца 11—14 ліпеня, урачыстае адкрыццё мы робім, як звычайна, на другі дзень. Шэсце па вуліцы Суворова адбудзецца 12-га, ля ратушы пакажам перформанс "Вецер Віцебска". Потым мы ўзінемся на пляцоўку "На даху", што з'явілася летась на бізнес-цэнтры "Марка-Сіці". Там і пройдзе шчыномія адкрыцця.

Па традыцыі мераліччавасці ахоплівае сем на прамаў і, адпаведна, сем

пляцовак, што будучы працаваць да дзвюх гадзін ночы. Месца знойдзецца ўсім: таншорам, музыкантам, пэтам, акцёрам, артыстам цырка, жывапісам, дызайнерам. Ёсць праграмы для дзяткі і дарослых. Сярод гэтых — студэнцкі тэатр-спявак "Небыццёва" з Санкт-Пецярбурга, які штодзень паказвае інтэрактыўнае прадстаўленне "МультиКраскі", а таксама ладзіць тэатры ў фармаце ток-шоу "дВЕРЬ в себця". У абедзвюх назвах — неперакладальныя гульнявыя слёў. Творыць у розных беларускіх гарадах і Санкт-Пецярбурга зборш шоу ілюзіяністаў.

Шмат цікавага падрыхтавалі і нашы віцебскія калектывы. У спектаклі "Разбудзі імока" тэатральнай студыі "Вобраз" з'явіцца 12-мэтровы яшчар. Школа новага пакалення Fittу правядзе пакальняны харэаграфічны выступленні на палатнах "Вышэй за ўсіх". Камбі-

нат мастацтваў ArtROOF арганізаваў выставу віцебскіх аўтараў "974" — мы робім яе прэзентацыйна-адкрыццё з перформансам. Будучы і вогненны шоу, і паказ дызайнерскіх прац.

Як заўжды, шмат спектакляў прадстаўляе маладзёжны тэатр "Кола", якім я кірую. Гэта і "Час Таршофа" (з'явіўся разам з калектывам і амаль за 20 гадоў перажыў тры рэакцыі), і сучасныя драматычныя небаіт "Уна — дачка Казіміра", прысвечаныя Малевічу, і наўдны спектакль "Чарга па часіне". Ёсць і прэм'ера — "Кханане з першага погляду, шч Куды паставіць мамалан", парадкавальная гісторыя каханя.

Адным словам, на нашых "На сямі вятрах" ніхто не асумуе: і павясецім, і задумацца прымусім.

Сцэна са спектакля "Гамлет"

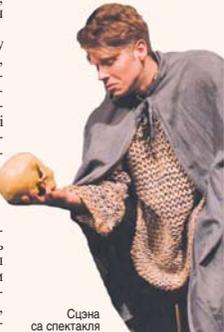
Юлія ХАРКЕВІЧ, дырэктар Нацыянальнага акадэмічнага драматычнага тэатра імя Якуба Коласа:

— Стала добрай традыцыяй праводзіць на нашай сцене фестывальны праект "Славянскія сустрэчы". Але сёлета ён асабліва — найперш таму, што адкрыўся прэм'ерай ад Коласаўскага. Ідэя паставіць у нас "Гамлета" належала заслужанаму дзечу мастацтваў Расійскай Федэрацыі, кандыдату мастацтва мастацтва, рэжысёру Аляксандру Бармаку. Два гады запар ён праводзіў на "Славянскім базары ў Віцебску" тэатральную лабараторыю. Трэцяя праходзіць сёлета, і аналізуець горкаўскіх "Дачнікаў". А летась у цэнтры ўвагі аказаўся "Гамлет" Шэкспіра. Удзельнікі майстар-класаў нават паказвалі эпізоды п'есы, падрыхтава-

Сустрэцца ў тэатры

ныя пад кіраўніцтвам майстра. Ды і ён за гэты час паспеў знаёміцца з нашай трупай, паглядзеў пару спектакляў Коласаўскага тэатра. Калі ж агучыў прапанову, мы адрозна за яе ўхапіліся. Так усё і склалася. Прычым Бармак выступіў не толькі пастаноўшчыкам спектакля, але і аўтарам сцэнаграфіі, касцюмаў, музычнага афармлення. Мы здалі "Гамлета" некалькіх месяцаў таму, нават "абкаталі" яго на выездах у вобласць — у Оршы, Шуміліне. Але ж у сабе твор мы талі не паказвалі, бо вырашылі прымержаваць прэм'еру да фестывалю. Тое, што "Тэатральныя сустрэчы" сёлета пачаліся менавіта з нашай пастаноўкі, вельмі ганарова. Але ж і хвалююцца! Хочацца, каб гэтая прэм'ера запомнілася усім гэтым.

Што да іншых спектакляў у рамках "Тэатральных сустрэч", дык Маскоўскі акадэмічны тэатр імя Маякоўскага паўдзельнічаў у праекце ўпершыню — прывёз "Рускі роман" у прычтаным знакавага для сучаснага мастацтва рэжысёра Мінаўгаеса Карбаўскага. З неярлівацю чаканнем таксама Дзяткаўскі драматычны тэатр на Васілеўскім з Санкт-Пецярбурга з "Лявоніем Ванем". Вельмі рады, што кулацкія прадстаўляць яндаўню прэм'еру — "А зоры тут шчыны". Тэатр на Паўднёвым Захадзе з Масквы, які прывядзе працягчына штогод, гэтым разам пакажа ва-

Сцэна са спектакля "Рускі роман"

Іна Клімава, дырэктар Беларускага дзяржаўнага літаратурнага музея

Пасланні з векапомных дзён

У Дзяржаўным музеі гісторыі беларускай літаратуры працуе выстава "Дарагая мая Надзя..." Часова экспазіцыя створана сумесна з Беларудскім дзяржаўным літаратурным музеем і прысвечана 80-годдзю вызвалення Беларусі ад нямецка-фашысцкіх захопнікаў і 80-годдзю перамогі савецкага народа ў Вялікай Айчыннай вайне.

У нашым грамадстве, у якім усё менш удзельнікаў і вядомцаў таго ліхалецця, расце значэнне эпістальнай спадчыны. Францывыя лісты — каштоўныя сведчанні асабістых, сямейных гісторыяў, з якіх складасца гісторыя краіны. Апошнім часам усё больш лістоў з фронту, якія доўгія гады заставаліся выключна сямейнымі рэліквіямі, робіцца злыбкаткам шырокай грамадскасі. Экспазіцыя "Дарагая мая Надзя..." — гэта досвед уважлівага і ўдумлівага прачытання такіх каштоўных крыніц. Назвай праекта паслужыў зварот старшага сяржанта, забітага ў Рудных гарах па дарозе ў Прагу 8 мая 1945 года, да жонкі. Вось што было ў лісце вайскоўца: "Дарагая мая Надзя, трымайся, збяры ўсе сілы. Не хачу табе пісаць, думаю, вярнуся дадому і ўсё распавядаю. Вайне ўжо канец. Ты ўсё роўна з табой удавіча, няма ў нас больш дзетак. Учора пахавалі Колю. Не зборю я яго, ты ўжо прабач! Госпаді, за што нам такое пакарэнне, лепш бы мяне, а я ўсё вайну прайшоў без драпіны. Вася ў польскай змялі, а Коля пяпер — у нямецкай. Разам з ім пахавалі і Насцінага Валодзіо. Першы дзень — як-небудзь будзем жыць. Возьмем двах у Насцінскі, ёй лгачы будзе. Будзь яна праклятая, гэтая вайна!"

СУВ'ЯЗЬ З ДОМАМ

З прывітальным словам падчас адкрыцця выставы 2 ліпеня выступіў дырэктар Дзяржаўнага музея гісторыі

беларускай літаратуры **Сяргеі Усік**. Ён падкрэсліў, што сапраўдны патрыёт заўсёды будзе памятаць жажлівую трагедыю вайны і вяртацца да гэтай тэмы, каб знайсці новыя сведчанні гераізму свайго народа. Праект "Дарагая мая Надзя..." заклікае яшчэ раз акцэнтаваць увагу на тым, якія глыбокі след Вялікай Айчыннай вайны пакінула ў нашай мінуўшчыне. Мы павінны шанавань і перадаваць гэтыя веды дзецям, каб і над імі галовамі было чыстае неба.

Як зазначыла загадчык аддзела экспазіцыйна-выставачнай работы Беларускага дзяржаўнага літаратурнага музея **Наталія Крысанова**, вайна раптоўна разлучыла тысячы сем'яў, і ліставанне стала адзінай ніткай, якая звязвала родных людзей. Праз лісты франтавікі не проста ставаліся з блізкімі, а працягвалі жыць клопатамі пра дом і сям'ю. Дзякуючы лістам бацькі выхоўвалі дзяцей, мужы дапамагалі жонкам у хатніх справах, байцы-юнакі клапаціліся пра мацяроў, малодшых братоў і сястры.

ПОДЗВІГ І ЛІЧБЫ

Экспазіцыя суправалдаецца стастыскай, якая звяртае увагу на праблему людскіх страг нягледзячы на Вялікай Айчыннай. У апаўднёнасці з Указам Прэзідыума Вярхоўнага Савета СССР ад 22 чэрвеня 1941-га

на другі дзень вайны распачалася мабілізацыя ваеннаабавязаных 1905—1918 гадоў нараджэння. Агулам за першы тыдзень супраўстаіня было прызвана звыш пяці мільёнаў чалавек. Другую хвалю мабілізацыі абвясцілі 10 жніўня 1941-га. Яна закранула грамадзін 1922—1923 гадоў нараджэння, а таксама ваеннаабавязаных 1894—1905 гадоў. На пачатку 1942-га прызывалі ўжо і народжаных у 1924-м. З тых, хто не падышоў мабілізацыі, але шло на фронт добраахвотна, фарміравалі дывізіі народнага апалчэння. Праз камсамольскія арганізацыі набралі атрады дэсантнікаў, лыжнікаў, лётчыкаў і знішчальнікаў танкаў. Агулам за вайну ў шэрагі Чырвонай Арміі былі прызваны 34,5 мільёна чалавек, з якіх непасрэднымі ўдзельнікамі баявых дзеянняў сталі каля 27 мільёнаў. Паводле далейшых даследчыкаў, у розны час ад 600 тысяч да мільёна з гэтымі ліку складалі жанчыны.

ФРАНТАВЫЯ ДАРОГІ

Загачык навукова-асветніцкага аддзела Дзяржаўнага музея гісторыі беларускай літаратуры **Валянціна Кароткіна** распавяла пра частку экспазіцыі, звязаную з нашай краінай. Адамсловам звярнула увагу, што Беларусь зведла ў першы ўдар захопнікаў і яе сталіца была акупавана ўжо на сёмы дзень вайны, таму лёсы айчынных літаратараў у тую трагічную пару складаліся па-рознаму. Кагосьці мабілізавалі, хтосьці паспеў эвакуіравацца на ўсход, а іншыя апынуліся ў тыле ворага. Добраахвотнікам пайшоў на

фронт Аркадзь Куляшоў, які ў першыя дні супраўстаіня разнінуўся з сям'ёй, будучы ў ад'ездзе з Мінска. Гэтыя абставіны аўтар паэмы апісаў у паэме "Сіяг брыгады", створанай у перыяд працы ў армейскай газеце "Знамя Советов" і Беларудскім штабе партызанскага руху.

Тагачасны старшыня Саюза пісьмніцка БССР Міхась Лынькоў стаў рэдактарам фронтвай газеты "За Савецкую Беларусь". У ёй прапавалі таксама Максім Танк да Пятруся Броўка, які добраахвотна ўступілі ў шэрагі Чырвонай Арміі. Кандрат Крапіва, які ўдзельнічаў у падходзе Чырвонай Арміі ў Заходнюю Беларусь і савецка-фінскай вайне, нягам Вялікай Айчыннай вайны да франтвых выданняў "За Савецкую Беларусь" і "Красноармейская правда", а пасля ролгаваў сатырычную газету-платка "Раздзім фашысцкую галдзін". Пімен Панчанка, які служыў у Чырвонай Арміі яшчэ з 1939-га, у гады вайны працаваў у фронтвай газеце "За свабодную Беларусь" разам з Пятром Лебкам.

Анатоль Астрыка быў адказным сакратаром газеты-платка "Раздзім фашысцкую галдзін", двойчы накруцоўваўся на акупаваную тэрыторыю нашай краіны. Мікола Сурчанюк, які ўдзельнічаў у абароне Каўказа, вызвалены ў Польшчы, Румыніі і Італіі, загінуў у красавіку 1945 года пад Берлінам.

У экспазіцыі прадставлены лісты, кнігі і асабістыя рэчы літаратараў. Выстава будзе даступная да 29 верадня.

Антон РУДАК
Фота з сайта музея

Гарэць радасцю і любоўю

Больш за сотню жывапісных палотнаў і акварэляў Міколы Бушчыка дэманструецца на выставе ў Нацыянальным мастацкім музеі. Назва рэтрспектывы — "Жарсць колеры" — трапіна адлюстроўвае адметнасць манеры аўтара. Творца з выдатнай акадэмічнай базай зрабіўся мэтрам абстрактных, чыёй візітоўкай лічыцца віртуознае дыржыраванне колерам.

1. Фрагмент экспазіцыі
2. Віленскі завулак, 2015
3. Нанчыя правы, 1993
4. Аўтапартрэт, 1981

Помнік дзеям-ахвярам у Красным Берэзе

Мікола Бушчык напачаткам жама, маўляў, выстава ў Нацыянальным мастацкім — першая, якую не давляло рабіць самому. Творца даў поўную свабоду куратаркам Ганне Кузняцовай і Юліі Лісай. Абелдзе прызнаюцца, што закахаліся ў работы Бушчыка з першага позірку.

З музейных збораў і прыватнай калекцыі майстра яны рупна адабралі каля 40 палотнаў, што адлюстроўваюць розныя перыяды станаўлення жывапісца і ягоныя пошукі арыгнальнага почырку. Сярод этапных — маштабная "Айчына", датаваная 1979-м. Гэтай глыбока архетыпічнай карцінай пазначаны пераход аўтара да абстрактцы. Менавіта такая форма дазволіла стаць вольным у самавыяўленні. Асобную залу занялі акварэлі. Гэта былі не самы маштабны паказ за апошнія дзесяцігоддзі: увазе гледачоў прапануюць больш за 60 прац.

У АВАНГАРДЗЕ

Як адзначыла на вернісажы намеснік генеральнага дырэктара Нацыянальнага мастацкага музея Вікторыя Кузьміна, творчасць Міколы Бушчыка ўжо стала нацыянальным здабыткам. І ў гэтых словах няма перабольшання. Шукваючы ўласную манеру, творца прычыніўся да адкрыцця новай мовы ў беларудскім жывапісе.

ТЫМ ЧАСАМ

Памяць у фарбах

Госці "Славянскага базару" першымі ўбачаць вынікі пленэраў да 80-годдзя вызвалення Беларусі ад нямецка-фашысцкіх захопнікаў. Спавядачную выставу ў рамках фестывалю прымае Віцебскі цэнтр сучаснага мастацтва.

На выставе прадставлена больш за 40 жывапісных палотнаў, якія рознабакова адлюстроўваюць творчыя этапы станаўлення аўтарскай манеры пісьма Міколы Бушчыка

На пачатку кар'еры ён крочыў у агульным рэчышчы, але неўзабаве ад апавядальнасці перайшоў да вобразнасці. У пераломную эпоху Бушчык аказаўся сярод тых, хто выпрацоўваў альтэрнатыву сацыялістычнаму рэалізму і імкнуўся да недаступнай раней метафарычнасці ды экспрэсіўнасці. Разам з Анатолем Кузняцовым, Міхайлам Барзыхам і Кірылам Зеленым у 1979 годзе заснаваў суполку "БУКУБ". Паэнай стаў удзельнікам легендарнай "Нямігі-17". Такім чынам Мікалай Уладзіміравіч упісаў сваё імя ў гісторыю айчынскага авангарду.

СВЯТА ЖЫЦЦЯ

Паэзія — голас Бога, музыка — слых Бога, а жывапіс — Яго вочы. Так тлумачыць сутнасць выяўленчага мастацтва Мікола Бушчык. Нездарма лейтматывам творчасці ён абраў радасць і любоў. Гэтым светлым паучэнням струменіцца літаральна кожнае палатно майстра. І дамагчыся такога эфекту дапамагае галюны інструмент — колер. Дзесяці ён мяккі і пякучы. Ён то пераліваецца ціхімі хвалямі, то выбухае яркай плямай.

— Мы прывычаліся думаць, што айчыныны жывапіс тонкі лірычны, будучы на паўтонах і туманах. Аднак дзякуючы палотнам Міколы Бушчыка мы разумеем, што Беларусь можа гарэць — со-

нцам, шчасцем, жарствам, — заўважыла мастацтвазнаўца, першы намеснік старшыні Беларускага саюза мастакоў Наталія Шаранговіч.

ВІТРАЖЫ НА ПАПЕРЫ

Знакавай падзеяй у творчай біяграфіі Міколы Бушчыка стала знаёмства з латвійскім мастаком Антонсам Мегнінам. Гэтая сустрэча дапамагла Мікалаю Уладзіміравічу пераасэнсаваць існасць акварэлі і перайсці да эксперыменту ў гэтай тэматыцы, якую ён называе жывапісам душы.

У акварэльных кравілах — а мастацтвазнаўца па светла-носнасці параўноўвае з вітражамі — аўтар балансуе паміж рэалізмам і абстрактным. Ён не кіраўне натуру, а нібы заштоўвае ў фарбах уражанні ад сузірання далігалюды. Мастаком кіруе жаданне зберагчы свежасць устрыманна, эмацыі першага ўяўлення. Воліы жывапісца фэаўлетны наваколлі становіцца амаль бесперадметнай кампазіцыяй. Аднак у спрочаных формах па-ранейшай магнаюцца велічыня дрэвы, палі і рэкі, архітэктурныя шэдэўры і сціплыя хашыны, самотныя чалавечыя постаты.

Па акварэльных цыклах можна прасачыць шырокую географію мастакоўскіх вандроўак. Балгарыя, Літва, Чэхія, Нідэрланды — дзе толькі не праходзілі шляхі майстра. На аркушах з'яўляюць велічыня саборы еўрапейскіх сталіц ды заціпаючы вулік балканскіх селішчаў. Але з найбольшай

пашчотай Мікалай Бушчык малюе Беларусь, асабліва сваю малую радзіму. "Вёска маёй душы" — называе аўтар Дзесяцігоддзе таму майстар пакінуў сталіцу — вярнуўся жыць і працаваць у бацькоўскі куток.

Данііл ШУЙКА
Фота аўтара

Вывеска на Дзяржаўным музеі гісторыі беларускай літаратуры

Шэкспір: рулюе Джульета

“Рамза і Джульета” — тая п’еса Шэкспіра, змест якой ведаюць нават тыя, хто яе ніколі не чытаў і не глядзеў адпаведных спектакляў. А іх у сталіцы, між іншым, пабольша: да балета Валянціна Елізарэва ў Вялікім і спектакля Данііла Філіповіча ў Купалаўскай дадалася пастаноўка “Джульета. Рамза. Шэкспір” Ганны Джамілашвілі ў ТЮГ.

Назва зменена зусім невпадкова: менавіта Джульета тут — асноўны рухавік падзей. Атрымалася папраўдзе новае глыбока канцэпцыйнае прачытанне, якое, тым не менш, зыходзіць менавіта з Шэкспіра і адпавядае літаральна кожнаму ягонаму радку. Дарэчы, шэкспіраўскія рэжысёры заданы невпадкова. Амаль няўбачна з залы, яны нанесены, прычым на мове арыгіналу, на палты-камяні, раскіданы і ўсталяваны на сцэне (мастак-пастаноўшчык — Дар’я Волкава). Дзве каменныя гурты з уторжнутымі рыцарскімі мячамі падобныя да надмагільных помнікаў з крыжамі. Але ж у тым сэнсе адзін сімвал: час раскідваць камяні мінуў, аднавіць час іх збіраць, удумваючыся не толькі ў кожнае слова (а ў пачатку спектакля яны гукаць на рускай, беларускай, англійскай) — у кожную літару.

У шматлікіх спектаклях розных гадоў прасочваліся супрацьлеглыя тэндэнцыі. Адна з іх — прачытанне матэрыялу як гісторыі пра каханне, што мацнейшае за смерць. Другая — паднясенне п’есы як аповед пра вярожасць, пагібельную для ўсяго на зямлі, пачынаючы з кахання. Яшчэ адна варыяцыйная пара тычыцца часу і месца дзеяння. Бо ў пастаноўцы можна пакінуць дзеянне ў Вероне XVI стагоддзя, а можна перанесці яго ў сучаснасць: у замежныя пяркані, што ваююць адна з адной; на кухню, дзе крышыць капусту і качаны нагаваюць пасечаныя галовы; у асяроддзе прадпрыемальніцтва — гандлярю кветкамі. Сумясціць усё разам, уварыць сюжэт на філасофскі ўзровень, удалося Елізар’еву. У яго балете, акрамя рамантычных сцэн кахання і жорсткіх боек, з’явіліся дадатковыя персанажы, што праз адметную пласціку ўсабавілі літэра-капаўніцтва Варажасці.

Цяперашняя версія ТЮГа — таксама ў лепшым сэнсе слова ўсеабдымная. Бо ў спектаклі закранута і любовныя рамонты, і даволі шмодра — гумар, ішэкспіраўскі і не (тут і прыкол з удыханнем паветра з шарыка, і Бенювія Андрэі, бо героя іграе Андрэй Каленікаў). Навываўчай ярка прадстаўлена абавуліваючая філасофская лінія. Спектакль пачынаецца менавіта з яе: у слупе святла з’яўляецца манах Ларэна (Андрэй Каламіен), пачынае круціцца на месцы, бо той дэрвіш, унікае рукі ўверх, звартаючыся да нябёсаў. У гэтай адной дэталь — і завязь дэка, паўторнасьць падзей (у далейшым кантэк-

сце — смерці), і заклён, каб вяртацца з яе. А далей — бойка ў рапідзе, падобная да нейкага шаманскага дзеяння. Сцэнічныя строі вырашаны ў светлых, бела-шэра-красавых тонах (зірніце на афішу, што нагавае “Закаханых” бельгійскага мастака Рэнэ Магрыта). Дэталі розных часоў аднаюць мінуўшчыну і сучаснасць, скіроўваюць у пачасавыя вымярэнне. Уся сцэнічная дэка, пазабудованая залішній пярэстасці, набывае тагасветнае, інфернальнае адценне. Гэта як мата леей настрояе на сканізаваныя мянкі розуму над убачаным, дзе нішто не адцягвае ўвагі на знешняе, і тая шалкам скіравана на ўнутраны “падвоўныя пльні” стану герояў, учынкаў, падзей.

Роздум — п’эза, галоўнае слова ў азначэнні іпэрнашій прэм’еры. Бо (пагарадна кажнае імгненне спектакля ўносіць нейкія характары ва ўсім вядомы сюжэт. Змяняюцца характары персанажаў, развенчаюцца некаторыя стаўленчыя ў нашым разуменні героі. І ад гэтай “дробязі” змяняецца усё, бо іншай становіцца матывацыя лубога дзеяння, і тыя ж самыя факты набываюць зусім іншы сэнс. Сачыць за гэтым неверагодна цікава, бышчам распутваеш нейкі закручаны дэтэктыў, які разбурае ўсе твае зладаткі і падкідае ўсё новае нечаканыя павароты.

Меркуцыя (Генадзь Гаранскі) не проста такі сабе веселун: яго жарты часта жорсткія, правакуюць на адпор, які прысутныя прызвычаліся рабіць выключна сапраўднай, а не рамазоўнай дуэлю. Парыс (Павел Церахаў) не проста нялюбю, ён глядзіць на нявесту як на сваю ўласнасць.

У спектаклі “Джульета. Рамза. Шэкспір” Тэатра юнага глядача закранута і любовная рамонтка, і даволі шмодра — гумар. Таксама надзвычай ярка прадстаўлена абавуліваючая філасофская лінія.

Сцэны са спектакля

Сін’ёр Капулеці (Андрэй Каралевіч) — тыповы хатні тыран, што на людзях трымаецца джэнтльменам. Становіцца зразумела, адкуль такая агрэсія ў Шібальта (Мікіта Клотко). Сін’ёра Капулеці (Ала Папалаўска) і сама Ганна Джамілашвілі нават не памятае, калі ў яе дачкі дзень народзінаў. Згадвае ў Кармілішы (Наталія Гарбаченка), схільнай да атрыгасці эмоцый з іх папярэдніх дэатральнай падачай. Таму і Джульета (Аліна Караткевіч), у іншым складзе, Настася Крыштопавіч — гарэза, што адразу вылучаецца сярэд астатніх жывасцю, натуральнасцю, было ў каго павучыцца!

Пра ўваходзе на баль усё здаючы зброю, і Рамза (Уладзіслаў Вінаградз) аказваецца адзіным, каму здаваць нічога. Нават Шібальта ён забівае шалкам выпадкова: адкідае кінжал ўбок, проста штурхае праціўніка, а той трапілае галавой аб камяні. А самай загадкавай аказваецца... геріагава Жонка (Нагастася Крыштопавіч) ці Аліна Караткевіч — так-так, тыя самыя, якія граюць Джульету, толькі ў іншых складах). Яе фігура ў розныя моманты асацыюецца то з Фемідай з шаліямі ў руках, то са Смерцю, што магчымымі рухамі ўнікае заботы і вядзе іх за сабой, то з феяй Маб, якая трымае ў руках ніці лёсаў (гэты вобраз быў цэнтральным у шэкспіраўскім балете Тэатра Яўгена Панфілава з Пармі). менавіта яна дае Рамза бутэльчку з атрутай.

Але ж Рамза зусім не рамантычны! Млыны, няйкаваты. У нейкі момант становіцца крыўдна за дзяўчыну: што ж яна ў ім знайшла? І толькі ў канцы другой дзеі, практычна ў фінальным маналогу, дзе паучыці героя б’юць праз край, усё канчаткова ўстае на свае месцы. Бо Джульета куды раней за нас убачыла ў Рамза блізка сабе рысы, тыя несамаанясласць, “незабаранзавеласць”, адкрытасць да змен, развіцця. Таму і памірае яна не ад няспраўдэжанага кахання, а ад разумення адсутнасці перспектывы: другая такога чалавека ў яе атэатры, які быў бы шчаслівым змяніцца-развіцца разам з ёй, няма. А палты-камяні на сцэне набываюць яшчэ адзін сэнс — сімвал скаміналетага царства які супрацьлегалі жыцця. І ўнікае пытанне, якое давядзецца вырашыць ужо пасля спектакля: палты палібілі ад боек, ад часу — ці ўсё ж іх парухнулі Джульета і паучыці закаханых?

Надзея БУНЦОВІЧ
Фота Уладзіміра ШЛАПАКА

Уваходзьце ў лета!

Стала добрай традыцыяй рыхтаваць дзіцячыя спектаклі да шкільных вакацый. ТЮГ сваю прэм’еру так і назваў — “Епітэгу у лета”, маючы, заходзьце, калі ласка! Ды не забывайцеся, што слова “ўваход” уята ў двукоссе.

Зайці на спектакль і сапраўды хочаша, хача турбо думка: як можна ўвайсці ў лета ўнутры памяшкання, калі ўся летняя прыгажосць — на вуліцы? У фінале так і карціць пакінуць тэатральнае крэсла і выбегчы на прыроду! Ды не таму, што дзеянне стала, а таму, што яно якраз на гэта і натхніла! Бо на апош-

Пра птушак і не толькі

На малой сцэне Беларускага дзяржаўнага тэатра лялек з’явіўся новы бабі-спектакль — “Ківі”, дзе дзятва месціцца на падушках у выглядзе каменчыкаў. Але ж ён не пра ўсім вядомую заморскую садавіну, а пра птушку, у гонар якой тая і была названа.

Маленькае ківіяна з Новай Зеландыі (а гэтыя птушкі жывуць толькі там) шукае сабе ў гэтым свеце, перажывае шмат прыгод: то ў валу зваліцца, а плаваць не ўмее, то за матылькою хоча ўзяць, ды не можа (птушкі ківі, як і тыя ж змуйці страўцы, не лётаюць), то ад пелікана хітрыкамі ратуецца. Бо той да маленькіх птушак ахвочы. Назіраў за ўсім гэтым вельмі цікава. А жонка і дапамагчы — да прыкладу, пакарміць таго ж пелікана: дзеці з вялікім задалаваннем бярць з вядра рыбы і кладуць-кідаюць яе ў дзюбу — дакладней, у вільны мех энзу. І бурна радуюцца,

Сцэны са спектакля

Хлопчык Гарык спакушаецца на прыз, які ён бышчам выйграў як мільённы гулец, наішаска “Атрымаць” — і пачынаюцца прыгоды. Так-так, ён трапілае не ў сонечнае лета, а... у саму гульнію. І даведваецца, што, нават калі паспяхова пройдзе ўсе ўзроўні, вярнуцца ў рэальнасць будзе не так проста.

Замест надакучлівага паучання, што смартфон і камп’ютар трэба часам змяніць на футбольны мяч і свежа паветра, нам прапаўношчэй займацца, даволі закручаны дэтэктыў з нечаканымі паваротамі, модна названы квестам. І ён, пры ўсёй смейскажанасці і веры глядачоў у ішчаслівы фінал, вымушае

вельмі рэальна перажываць за герояў, што трапілі ў небяспеку. Прадугледжаны і зматычыны інтэрактыў: глядачы дапамагаюць Гарыку падбіраць рыфмы, прычым імі аказваюцца такія словы, як інтэрнэт, камп’ютар, лжойсцік, манитор. Выконвае дзятва і іншыя простыя заданні, уключаючы фізічныя практыкаванні, каб крыху размяцца. Цікава і самім артыстам удзельнічаць у такой гульні-фантазмагорыі, у ходзе дзеяння пераўвасабляючыся ў розных персанажаў.

Калі сцэнаграфія амаль шалкам сканізавана ў адметным вільзакантоне, зробленым Андрэем Каралевічам (яму ж належыць і музычнае

афармленне спектакля), дык сцэнічныя строі галоўнага мастака тэатра Дан’і Волкавай уражваюць фантазіянасцю, яркасцю фарбаў, шыкавымі колеравымі спалучэннямі. Сярэд іншых прыдумкаў ёсць, да прыкладу, лічэльныя смайлікі, што смешна рухаюць вуснамі і зяркаюць вачыма. А чаго вартае мора прысмакаў з выкарыстаннем магнітнай дошкі! Камп’ютарныя шукеркі спрэс заражаныя вірусамі кшталту Прывыкан, Агуліні і т.п. А ў фінале, бы спасылка на адзін з матываў “Снежнай каралевы”, з раскіданых на сцэне канструктывы складаецца слова “лета” — і гэтым усё сказана.

Надзея БУНЦОВІЧ
Фота тэатра

Сцэны са спектакля

бо апавадальны тон можа змяняцца і на прыўзнята-радасны, і на гульнівы, нават іранічна-жартоўны. Праз гэтыя аповеды пра дзівныя птушак спектакль набывае яркі асветніцкі характар. Бо, акрамя згаданых, тут з’яўляюцца і крыклівыя, апаганна нахобныя чыкі, ад якіх белны арыгінолаў ніяк не можа адбіцца (маюць, гэта можа быць цікавае, гэта самыя сацыяльныя птушкі).

“Ківі” можна ў поўным сэнсе назваць аўтарскім спектаклем: Яўген Карняк выступае тут і аўтарам, і рэжысёрам-пастаноўшчыкам, не скіпаў на тэатральныя цуды, зольныя ўражэнні толькі не маюць. Чаго вартае хача б дрэва, што ў фі-

нале расцітае на нашых вачах! Мастак Волга Дваравая, якая выпускала таксама ранейшыя карнягаўскі бабі-спектакль “Матылькі”, стварае папраўдзе дзівоснае, прыцягальнае відэаіснае, яшчэ і вельмі атмасфернае, прасікнучае любоўю да прыроды і тонкім разуменнем дзіцячай псіхалогіі. Пры гэтым настрой забісчывае і музыка Эрыка Хаяноніча — лёгкая, прыгожая, у такт вясільным крокам. Бо ўсёе спектакль — яшчэ пара кроку да спасціжэння тэатра і, праз яго, сусвету і сабе самога.

Надзея БУНЦОВІЧ
Фота Уладзіміра ШЛАПАКА

Шукаючы філасофскі камень

Лета — час адпачынку. Кожны імкнецца як мага эфектыўней выкарыстаць гэты падарунак лёсу. Вось і мы накіраваліся ў вёску Дарава, што ў Ляхавіцкім раёне. Але не адпачыць, а навесяці парадак для магілы вядомага беларускага філосафа XIX стагоддзя Фларыяна Бохвіца.

АДНОЮ РАНІЦОЮ

Каб дабрацца да месца, выязджаем з Баранавічаў на першым аўтобусе. Запленчкі звычайна і прыемна адцягвае рыштунак. Дзень пахмурны, і гэта то, што трэба. А вась і Дарава. Ад аўтобусага прыпынку рушым трохі наперад — на старыя высокія могілкі праз цэнтральную браму. Сямейнае пахаванне Бохвіцаў няк не абазначана, але знайсці яго проста. Яно размешчана адрэз пры уваходзе злева і абнесена капітальнай белай агароджай. Не сцяраваць, што толькі мы наведваемся сюды, але і іншыя ахвочыя прыбрацца, выдзіць, нямат. Аднак прыходзіць мы не дзеля таго, каб наракаць. Трымер сабраны і запраўлены. Грабді і секатар падрыхтаваны да «бою». А «бой» будзе. Трава добра ўзнялася, ды і кляновыя паросткі працягваюць націск з боку суседзяў. На старт! Увага! Марш!

ГІСТАРЫЧНЫ ПРАМЕНАД

Пакуль ідзе закладраве добраўпарадкаванне немалога па плошчы сямейнага пахавання і прылеглых да яго участкаў, маю час распавесці пра гэтыя месца і Бохвіцаў.

Пра Фларыяна Бохвіца (1799—1856) я ведаў даўжэй за кнігі, што была ў хатняй бібліятэцы, — «Асвета і педагагічная думка ў Беларусі са старажытных часоў да 1917 года». Калекцыя праца нашых вядомых даследчыкаў (у яе яшчэ і цэлы тэзіс сур'езных рэзінзентаў) выйшла ў Мінску ў далёкім 1984-м. Бохвіцу падаралі пацэную кампанія — Мікола Гусоўскі, Францішак

Фларыян Бохвіц, 1841

родам Маеўскіх, з якіх паходзіла маці Адама Міцкевіча. Нагадаем, што жонка Фларыяна Паўліна даводзіцца маці літаратара трааароднай пляменніцы. Дарэчы, на гэтых могілках у пачатку XIX стагоддзя знайшлі апошні спачын двароднага пляменніцы Адама Міцкевіча — дзці паэтавага дзядзькі Маеўскага (пахаванні даўно страчаны).

ДЗЕ ПОМНІК ТВОЙ?

Месца, якое мы даглядаем, з няпростай мінуўшчынай. У 1990-м яго ўнеслі ў «Збор помнікаў гісторыі і культуры Беларусі» (том «Брэсцкая вобласць», стар. 284). Сёння на аб'ароджанай пляцоўцы маюцца чароўныя надмагіллі (жонкі філосафа, сына з яго жонкай, унучка). Колькі ж помнікаў было раней, іхпер ужо ніхто не адкажа. Пахаванне Бохвіцаў пацярпела ці то ад вандалаў, ці то ад часу. Надмагілле жонкі мыслыра была разбурана, а самога Фларыяна — з надпісам «Твой прыклад няхай паказвае нам шлях праўды» — увогле знікла. А ў 2000-м участак Бохвіцаў Фларыяна ў 1799-м, а таксама касцёл у Клешы, дзе ахрышчаны старэйшы брат мыслыра (сям'я талы жыла на Клешыне). І гэта толькі асноўнае. А колькі ж яшчэ можна дадаць!

КУБАК ГАРБАТЫ ПАД МАРЫ

Пакуль я распавядаў пра тэямнішы Бохвіцаў, талака завяршылася. Прыбіраем скожаную траву і парасткі клёнаў, што палі ад нажоў секатара. Цяпер добра бачна, што старая бечонная залука патрабуе рэстаўрацыі. Не зашкодзіла б і агароджу пафарбаваць.

Ад зямных думак перакідаемся да філасофскіх. Загальнаем знічы і пдымаем кубкі гарбаты за нашых славетных землякоў. І вось тут ахопліваюць мары... Добра было б, каб удлічаныя важнасць асобы Фларыяна Бохвіца для беларускай гісторыі і культуры, над гэтым месцам узла шэфства якак-небудзь навуцальна Установа Ляхавіч. Або Баранавіч, да якіх прыкляна столькі ж кіламетраў. Бохвіц — гэта наш агульны гонар.

Зміцер ЮРКЕВІЧ

Фота аўтара

Мінск — Баранавічы — Дарава — Мінск

Сямейнае пахаванне Бохвіцаў (было — стала)

У захапленні!

Утчыз за ўсіх разгадала крываанку «К» № 25 ад 21.06.2024 Ксенія Сенька. Пераможца нашага конкурсу атрымала адрэз тры білеты на шоу «Цыркалета». Паказ падаць 29 чэрвеня ў Белдзяржцырку.

Ксенія знаходзіцца ў волпуску па доглядае дзіцяці. «Культура» патрапіла ёй у рукі выпадкова: газету прынесла суседка, звярнуўшы ўвагу на матэрыял пра цырк. І калі сыну Ксеніі Піхану на прастаўленні хадзіць яшчэ рана, то дачка — у самы раз. Па словах герані, менавіта дачка Аліса актыўна паўдзельнічала ў разгаданні, узрушылася за нумар ад 14 чэрвеня, па якім і рыхтавалася заданне.

— Аліса — вельмі настойлівая дзіўчынка. Уся ў бацьку: калі чымсьці захапіцца, то абавязкова дасягне пастаўленай мэты. Так здарылася і з крываанкай, — распавядае Ксенія. — Даве галзіны мы разам гарталі «К», шукаючы адказы. У выніку ўсё сшылося. Калі з рэдакцыі напісалі, што мы перамаглі, дачка была на сёмым небе ад шчасця. У шыр яна хадзіла са стрычанымі сёстрамі. Усе — у захапленні! Вельмі спадабалася майстэрства артыстаў. Дрэсіраваных катой і сабак юныя глядачкі запам'яць на доўга. Але найбольш іх уразілі тыгры! Аліса расказвала, што паласатыя прыгажуні — такія малышкі! Дзіўчынкам нават захацелася іх пагладзіць за выдатнае выступленне. Дзякчы газеце і Белдзяржцырку за сапраўднае дзіцячае шчасце — «Цыркалета».

Аліса са стрычанымі сёстрамі

АДКАЗЫ НА КРЫЖАВАНКУ («К» № 25 АД 21.06.2024):

- Па гарызанталі. 1. Маладзечна. 2. Міхайлаўскае. 4. Патрыць. 7. Вечарынка. 8. Фрэнкель. 12. Кубак. 13. Манюшка. 18. Міраж. 20. Ашмяншчына.
- Па вертыкалі. 3. Чувашы. 5. Віцебск. 6. Світанак. 9. Тарата. 10. Хавацішчына. 11. Навасілі. 14. Камплек. 15. Беларуска. 16. Насарог. 17. Мілаваны. 19. Саломаліценне.

«Культура» і «Мастацтва» на карце Мінска

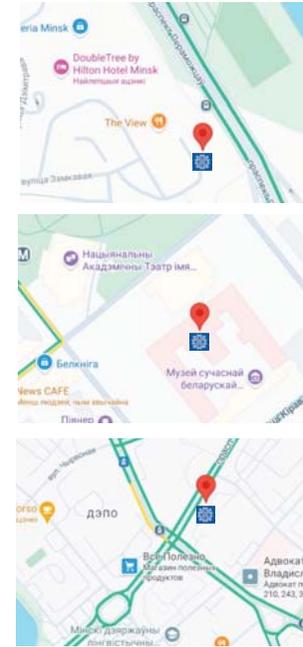
У нашу рэдакцыю часта паступаюць пытанні, дзе ў сталіцы можна набыць газету і часопіс. Асабліва цікавяцца гэтым чытачы, фота якіх трапляюць на старонкі выданняў.

Большая частка тыражоў «Культуры» і «Мастацтва» распаўсюджваецца па падпісцы. Але ёсць і некалькі пунктаў продажу.

Купіць газету «Культура» можна ў «Белдруку» на праспекце Незалежнасці, 44, 48, 98, на праспекце Пераможцаў, 5, на вуліцы Карла Маркса, 38, на вуліцы Кальварыйскай, 4а, у падземным пераходзе на плошчы Перамогі. Там жа, а таксама ў крамах «Глобус», «Акадэміка» даступны і часопіс «Мастацтва».

PDF-версіі выданняў прадаюцца на платформе «Белкііск» у Сеціве.

Праз сэрвіс «Інтэрнэт-падпіска», адсканіраваўшы QR-код, можна выпісаць газету «Культура» і часопіс «Мастацтва» з мабільнага тэлефона.

Афіша з 12 па 19 ліпеня

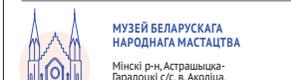

- **Пастаянная экспазіцыя.**
- **Выстава найлепшых дыпломных работ новых выпускнікоў Мінскага дзяржаўнага мастацкага каледжа імя А. К. Лебана. Да 12 ліпеня.**
- **Рэкламна-выставачны праект «80. Арт-хроніка вызвалення», прысвечаны гадавіне вызвалення Беларусі ад нямецка-фашысцкіх захопнікаў. Узвэзе гледачоў прапанаваны рэпрадукцыі знакамітых твораў айчынных мастакоў з калекцыі музея.**
- **Станцыя метро «Кастрычніцкая» (выхад да ДУМа, Кастрычніцкай плошчы і Палаца Рэспублікі). Да 15 ліпеня.**
- **Персанальная выстава «Прастора святла і колеру: акварэль Яўгена Мікалаевіча Саковіча — члена Беларускага саюза мастакоў, заслужанага настаўніка Рэспублікі Беларусь, уладальніка ордана Кірылы Тураўскага Беларускай праваслаўнай царквы. Да 4 жніўня.**
- **Экспазіцыя «Мікола Бушчык. Жарсць колеру». Выставачны корпус, вул. Карла Маркса, 24, паверх 4. Да 11 жніўня.**
- **Экспазіцыя «Ю. Пэн, Я. Кругер. Мастацкія школы Беларусі». Выставачны корпус, вул. Карла Маркса, 24, паверх 3, залы 1 і 2. Да 18 жніўня.**
- **Экскурсіі: «Сям'я-сям'я». (6+)**
- **«Якога колеру зма?» (6+), «Казкі Усходу» (10+), «Міфы Старажытнай Грэцыі і Рыма» (10+), «Партрэты даўня мінулых пакаленняў». (10+), «Пыць моў каханні» (16+), «Жаночы партрэт» (16+), «Мінск у музеі» (16+). Правадзіцца заўсёды.**

М. Мінск, вул. Інтэрнацыянальная, 33а, тэл.: 8 017 3637796, 8 017 3588878

- **Пастаянная экспазіцыя.**
- **Выстава жывапісу XX стагоддзя «Мая Радзіма — Беларусь» з фондаў Нацыянальнага мастацкага музея, прысвечаная 80-годдзю вызвалення нашай краіны ад нямецка-фашысцкіх захопнікаў.**
- **Праграма «Кафляныя клоўстаркі шляхецкай сям'і», Правадзіцца заўсёды.**
- **Квэст «Тэямнішы старажытны сям'і», Папярэдні запіс. Правадзіцца заўсёды.**
- **Квэст «Пошук мінулага». Правадзіцца заўсёды.**
- **Экскурсія «Інтэр'ер шляхецкай сям'і», Папярэдні запіс. Правадзіцца заўсёды.**
- **Экскурсія «Шлях мастака Валенція Ваньковіча». Папярэдні запіс. Правадзіцца заўсёды.**
- **Экскурсія «Сям'яны партрэт». Папярэдні запіс. Правадзіцца заўсёды.**

М. Мінск, р-н Астравіцкі, Перамогі С/С, Асцякоў, вул. Івануцкая, 176, тэл.: 8 017 5074468

- **Пастаянная экспазіцыя.**
- **Батлеены спектакль. Правадзіцца заўсёды.**
- **Майстар-клас «Саломаліценне». Правадзіцца заўсёды.**
- **Майстар-клас «Лялька-мотанка». Правадзіцца заўсёды.**
- **Майстар-клас «Ткацтва». Правадзіцца заўсёды.**

В. К. БІЛЯЙНІЦКА-БІРУЛІ г. Мінск, вул. Ленінская, 37, тэл.: 8 0222 650205, 8 0222 658800

- **Пастаянная экспазіцыя.**
 - **Art-lectorium «Зразумелае мастацтва». Правадзіцца заўсёды.**
- Падрабязней на сайце artmuseum.by альбо па тэлефонах 8 0222 650205, 8 0222 658800.

МАГЛЁЎСКИ АБЛАСНЫ ДРАМАТЫЧНЫ ТЭАТР

г. Магілёў, вул. Першамайская, 7, тэл.: 8 0222 656604 (каса), сайт: mdrama.by

- Сучасныя вадзеві ў 1 дзеі **"Спадары, таварышы, сволачы і дамы" (16+)**. 12 ліпеня ў 18.30.
- Сямейная камедыя ў 2 дзях **"Мая жонка – манюка" (16+)**. 13 ліпеня ў 18.30.
- Музычна-тэатралізаваны паказ у 1 дзеі **"Казкі тэатральнага дворыка" (0+)**. 14 ліпеня ў 12.00.
- Містычны трылер, камедыя абсурду **"Гульцы" (12+)**. Прэмера. 14 ліпеня ў 18.30.

УНП 700184039

НАЦЫЯНАЛЬНЫ АКАДЭМІЧНЫ ТЭАТР ІМЯ ЯНКИ КУПАЛЫ

г. Мінск, вул. Энгельса, 7, тэл.: 8 017 3654237, 8 017 3576627, пошта: kupalilet@mail.ru

- Імпрэза **"Музыка душы" (0+)**. Камінная зала. 12 ліпеня ў 19.00.
- Канцэрт у цэмыры **"Летні фрэш" (12+)**. Жывы гук. Імпрэза праводзіцца на вул. Валгаградскай, 35. 12 ліпеня ў 19.00.
- Містычная легенда пра каханне ў 1 дзеі **"Чорная панна Нясвіжа" (12+)**. Галоўная сцэна. 15 ліпеня ў 19.00.
- Спектакль **"Двор майго дзяцінства" (12+)**. Камерная сцэна. 17 ліпеня ў 19.00.
- Музыкальная камедыя па п'есе У. Галубка ў 2 дзях **"Пісаравы імяніны" (16+)**. Галоўная сцэна. 19 ліпеня ў 19.00.

УНП 100377901

НАЦЫЯНАЛЬНЫ АКАДЭМІЧНЫ ВЯЛІКІ ТЭАТР ОПЕРЫ І БАЛЕТА РЭСПУБЛІКІ БЕЛАРУСЬ

г. Мінск, пл. Парыжскай Камуны, 1, тэл.: 8 017 2451041 (каса), 8 017 3615495

- Экскурсія **"Унікальны свет закліса Вялікага тэатра Беларусі" (6+)**. 12 ліпеня ў 12.30, 13 ліпеня ў 11.00 і 14.00.
- Балет у 2 дзях **"Рускі Гамлет" (12+)**. Спектакль Марыйскага дзяржаўнага акадэмічнага тэатра оперы і балета імя Эрыка Сапаева. 12 ліпеня ў 19.00.
- Балет у 2 дзях **"Рамэа і Джульета" (12+)**. Спектакль Марыйскага дзяржаўнага акадэмічнага тэатра оперы і балета імя Эрыка Сапаева. 13 ліпеня ў 18.00, 14 ліпеня ў 18.00.

УНП 191081322

НАЦЫЯНАЛЬНЫ ЦЭНТР СУЧАСНЫХ МАСТАЦТВАЎ РЭСПУБЛІКІ БЕЛАРУСЬ

г. Мінск, вул. Няжрасава, 3, тэл.: 8 017 2350331, час працы: серада – нядзеля з 12.00 да 20.00

- Выстава работ удзельнікаў VI Міжнароднага фестывалю **"ТэкСтыльны букет"**. Да 21 ліпеня.

г. Мінск, пр-т Незалежнасці, 47, тэл.: 8 017 2350332, 8 017 3990978, час працы: аўторак – нядзеля з 12.00 да 20.00

- Выстава **"Зямля крывавіц гісторыяй"**. Да 25 жніўня.

УНП 192545414

Вялікі тэатр Беларусі аб'яўляе конкурс на заміяшчэнне вакантнай пасады ў сімфанічным аркестры тэатра па творчай спецыяльнасці ў групу трамбонаў.

Дадатковая інфармацыя — на сайце bolshoi-belarus.by. 220029, г. Мінск, пл. Парыжскай Камуны, 1.

ЦЗБ19016119К

БЕЛАРУСКИ ТЭАТР "ЛЯЛКА"

г. Віцебск, вул. Пушкіна, 2, тэл.: 8 0212 669077 (каса)

- Кранальная гісторыя без слоў **"Дзюймовачка" (3+)**. 14 ліпеня ў 11.00, 13.00. Праект "Лялечны квартал" у межах Міжнароднага фестывалю мастацтваў "Славянскі базар у Віцебску".

УНП 300001869

ЗАМКАВЫ КОМПЛЕКС "MIR"

г. п. Мір, Карэліцкі р-н, Гродзенская вобл., тэл.: 8 01596 36290, 8 01596 36270

- **Пастаянная экспазіцыя.**
- Музыкальнае шоу **"У стылі нінахіт" (12+)**. Канцэрт з удзелам салістаў і сімфанічнага аркестра Музыкальнага тэатра. 13 ліпеня ў 21.00.
- **Выстава фатаграфій, прымеркаваная да 80-годдзя вызвалення Беларусі ад нямецка-фашысцкіх захопнікаў.** Інфармацыйна-касавая зала. Да 20 ліпеня.
- Касцюміраваная выстава **"Гісторыя ў асобах"** Цэнтральнага музея васковых фігур Санкт-Пецярбурга. Да 30 верасня.
- Экспазіцыя **"Войны ХХ стагоддзя. Гета ў Мірскім замку"**.
- Аглядныя і тэматычныя экскурсіі.
- Экскурсіі з элементамі тэатралізацыі для дзяцей і дарослых.
- Экскурсія для двух **"Інтрыгі Купідона"**.
- Сямейная квест-экскурсія **"Легенды і паданні Мірскага замка"**.
- Музейныя заняткі для дзяцей сярэдняга школьнага ўзросту: **"Святочная страва для князя па старадаўнім рэцэпце"**, **"Асаблівае жаночае касцюма XVIII ст."**, **"Арганізацыя войска і ваісковая справа ВКЛ у XVI ст."**, **"Печы з каробкавай кафлі XVI–XVII стст. у палацы князёў Радзівілаў"**.

УНП 590201541

БЕЛАРУСКИ ДЗЯРЖАЎНЫ МУЗЕЙ ГІСТОРЫИ ВЯЛІКАЙ АЙЧЫННАЙ ВАЙНЫ

г. Мінск, пр-т Пераможаў, 8, тэл.: 8 017 2030792, 8 029 1440792, 8 017 3271166

- **Пастаянная экспазіцыя.**
- Часовая экспазіцыя **"Мы набліжлі Перамогу"**. Сумесны выставачны праект з дзяржаўным прадпрыемствам "Белгеадззя".
- Часовая экспазіцыя **"Адзіная памяць верная"**, прысвечаная 80-годдзю вызвалення Беларусі.
- Часовая экспазіцыя **"Музей. Час. Памяць"**, створаная ў рамках праекта "Адкрытыя фонды".
- Інтэрактыўная праграма **"Салдаты неба"**. Пляцоўка самалёта ЛІ-2. Запісацца можна па тэлефоне 8 017 2030792 у панядзелак – пятніцу з 9.00 да 18.00. Праграма праводзіцца па нядзелях да верасня.

УНП 100235472

Нацыянальны мастацкі музей Рэспублікі Беларусь
аказвае фізічным і юрыдычным асобам паслугі па рэстаўрацыі і кансервацыі ікон, твораў выяўленчага і дэкаратыўна-прыкладнага мастацтва.
Тэлефоны: **8 017 3970163, 8 025 6677819.**

УНП 100377721

Вялікі тэатр Беларусі аб'яўляе конкурс на заміяшчэнне вакантнай пасады па творчай спецыяльнасці "Рэжысёр".
Дадатковая інфармацыя — на сайце bolshoi-belarus.by. 220029, г. Мінск, пл. Парыжскай Камуны, 1.

УНП 190819322

t.me/kultinfpa

Карыстаецца стыкерамі ў анлайн-ліставанні і хочаце папоўніць сваю калекцыю? Пропануем стыкерпак ад "Культуры"! Выказаць эмоцыі вам дапамогуць класікі беларускай літаратуры. Выбірайце самую трапную цытату — і здзіўляйце сурзимоўцаў у Telegram!

КУЛЬТУРА
Сайт: kultura-info.by
E-mail: kim@kultura-info.by

ШТОТЫДНЁВАЯ ГРАМАДСКА-ПАЛІТЫЧНАЯ ГАЗЕТА, ДЛЯ ДАСУГУ (КУЛЬТУРА, МАСТАЦТВА). Выдаецца на беларускай мове.
Заснавальнік — Міністэрства культуры Рэспублікі Беларусь. Рэгістрацыйнае пасведчэнне № 637, выдадзена Міністэрствам інфармацыі Рэспублікі Беларусь.
Выдавец — рэдакцыйна-выдавечкая ўстанова "КУЛЬТУРА І МАСТАЦТВА".

Дырэктар — КУЗНЯЦОВА Наталя Васільеўна.
Рэдакцыя газеты "Культура": Галоўны рэдактар — КУЗНЯЦОВА Наталя Васільеўна. Намеснік галоўнага рэдактара — ШЧУРОК Жанна Генадзеўна. Адказны сакратар — Галіна МАЛІНУСКАЯ.
Рэдактары аддзелаў — Віктар ГАУРЫШ, Данііл ШЭЙКА.

Аглядальнікі рэдакцыі — Яўгенія ГАБЕЦ, Антон РУДАК, Ганна САКАЛОВА, Ілья СВІРЫН, Святлана ЧЭКАЛАВА, Зміцер ЮРКЕВІЧ, Настася ЮРКЕВІЧ.
Рэдактары літаратурна-Машвей ЗАЙЦАУ, Лідзя НАЛУЦА.
Рэдактар мастацка-Мікалай КАСЦЮКОУ.
Адрас рэдакцыі: 220013, г. Мінск, пр-т Незалежнасці, 77, чацвёрты паверх.

Тэлефон: 8 017 2860797. Тэлефон-факс: 8 017 3345741. Бухгалтэрыя: 8 017 3345735. Рэкламны адзел: 8 017 2860797.
Падпісанні індэксы: 63875, 638752, 63879. Ільготныя на паўгоддзе: 63872, 638722 (зніжка 15 %). Камплект (газета "Культура" і часопіс "Мастацтва"): 63874, 638742 (зніжка 10 %).
Рознічны кошт — па дамоўленасці.
* — матэрыял на правах рэкламы.

Аўтары допісаў паведамляюць прозвішча, поўнаасцю імя і імя па бацьку, пашпартныя звесткі (нумар, дату выдачы, кім і калі выдадзены пашпарт, асабісты нумар), асноўнае месца працы, зваротны адрас.
Аўтарскія рукапісы не рэдакцыйна і не вяртаюцца. Меркаванне аўтара можа не адпавядаць пункту гледжання рэдакцыі. Аўтары нясуць адказнасць за дакладнасць матэрыялаў.

Падпісана ў друку 11.07.2024 у 16.00. Замова № 1514. Наклад 3553.
Рэспубліканскае ўнітарнае прадпрыемства "Выдавечтва Беларускага Дома друку". 220013, г. Мінск, праспект Незалежнасці, 79/1. ЛП № 3820000007667 ад 30.04.2004.
© "Культура", 2024.